

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ.....	8
1.1. Економічна сутність зобов'язань в банку.....	8
1.2. Методи управління залученими та запозиченими коштами банку....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	39
2.1. Характеристика ПАТ КБ «ПриватБанк» та загальний аналіз його зобов'язань.....	39
2.2. Аналіз строкових депозитів ПАТ КБ «ПриватБанк».....	52
2.3. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів ПАТ КБ «Приватбанк».....	56
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ.....	62
3.1. Мінімізація ризиків при формуванні зобов'язань та ресурсної бази банку.....	62
3.2. Сучасні методики управління депозитним ризиком.....	72
ВИСНОВОК.....	80
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	85
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За останні роки українська економіка набула суттєвих покращень, позитивні зміни призвели до підвищення вимог в банківській системі. Основним призначенням якої є зростання конкурентоспроможності й сприяння поступальному економічному розвитку, що є пріоритетним в умовах поступової інтеграції у європейській та світовий економічний простір.

Сучасні тенденції розвитку української економіки потребують від банків стрімкого нарощення ресурсної бази, а також створення її структури та оптимального складу та покращення банків у цьому напрямку.

Ресурсний потенціал банківської системи має вирішальне значення для будь-якої країни, як для стабілізації поточного соціально-економічного стану, так і для прийняття важливих стратегічних рішень щодо подальшого розвитку. Проте роль ресурсного забезпечення є дуже важливою й для самих банків, оскільки від обсягу і структури ресурсів напряму залежать масштаби їх активних операцій.

Зобов'язання банку складають основну частину пасивів банку і слугують ресурсною базою для проведення активних операцій. Актуальним для банку є забезпечення структури зобов'язань, яка зможе гарантувати банку значну кількістю активних операцій і при цьому буде найменш витратною для нього.

Ступінь розробленості проблеми. Питання ефективного формування зобов'язань банку в ресурсній базі неодноразово ставала об'єктом уваги багатьох дослідників, а саме: А.М. Герасимович, О.І. Лаврушин, Н.Г. Буряк, Г.Т. Руденко, А. М. Мороз, М.Д. Алексеєнко, С.М. Козьменко, Т.В. Осипенко, Ю.В. Всяких, А.І. Давидова та інші.

Метою даної роботи є вивчення теоретичної сутності зобов'язань банку та їх роль у формуванні ресурсної бази, визначення основних методологічних

підходів оцінки та практичний аналіз зобов'язань банку на прикладі ПАТ КБ «Приватбанк».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити сутність поняття «зобов'язання банку»;
- визначити методи управління залученими та запозиченими коштами банку;
- проаналізувати зобов'язання банку на прикладі ПАТ КБ «Приватбанк»;
- розглянути методи мінімізації ризиків при формуванні зобов'язань та ресурсної бази банку;
- виділити сучасні методики оцінки банківських ризиків.

Об'єктом дослідження є формування зобов'язань та ресурсної база банку.

Предмет роботи - методи, прийоми, моделі вдосконалення зобов'язань банку у ПАТ КБ «ПриватБанк».

Наукова новизна дослідження полягає в розробці методів оцінки банківських ризиків, аналізі зобов'язань ПАТ КБ «ПриватБанк» за останні два роки і розробці напрямів підвищення ефективності його діяльності.

Нормативно-правову базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти з питань діяльності банків України.

У процесі дослідження використовувалися дані статистичних збірників, матеріали Національного Банку України, фінансова звітність ПАТ КБ «ПриватБанк».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ БАНКУ

1.1. Економічна сутність зобов'язань в банку

Ресурсний потенціал банківської системи має вирішальне значення для будь-якої країни, як для стабілізації поточного соціально-економічного стану, так і для прийняття важливих стратегічних рішень щодо подальшого розвитку. Проте роль ресурсного забезпечення є дуже важливою й для самих банків, оскільки від обсягу і структури ресурсів напряду залежать масштаби їх активних операцій.

Формування ресурсної бази – важлива економічна основа діяльності банківських установ, тому що здійснення господарських операцій потребує наявності певної суми грошових коштів, тобто ресурсів. Рентабельність та ліквідність - важливі показники діяльності кредитних установ які залежать від оптимально сформованих ресурсів комерційних банків залежать [77].

Порядок створення ресурсної бази банку: насамперед формують власні ресурси, згодом формують зобов'язання банку, тобто ресурси, створені безпосередньо в процесі діяльності банківської установи. Структура ресурсної бази банків представлена на рис.1.1.

Зобов'язання банку — це залучені та запозичені кошти, які носять спільну назву, а формування банківських ресурсів із зазначених джерел часто йменують пасивними операціями. В економічній літературі при розгляді пасивних операцій банків усі однаково розуміють їхню сутність, а при дослідженні змісту пасивних операцій головну увагу приділяють процесу мобілізації коштів, що міститься в їх основі [10].

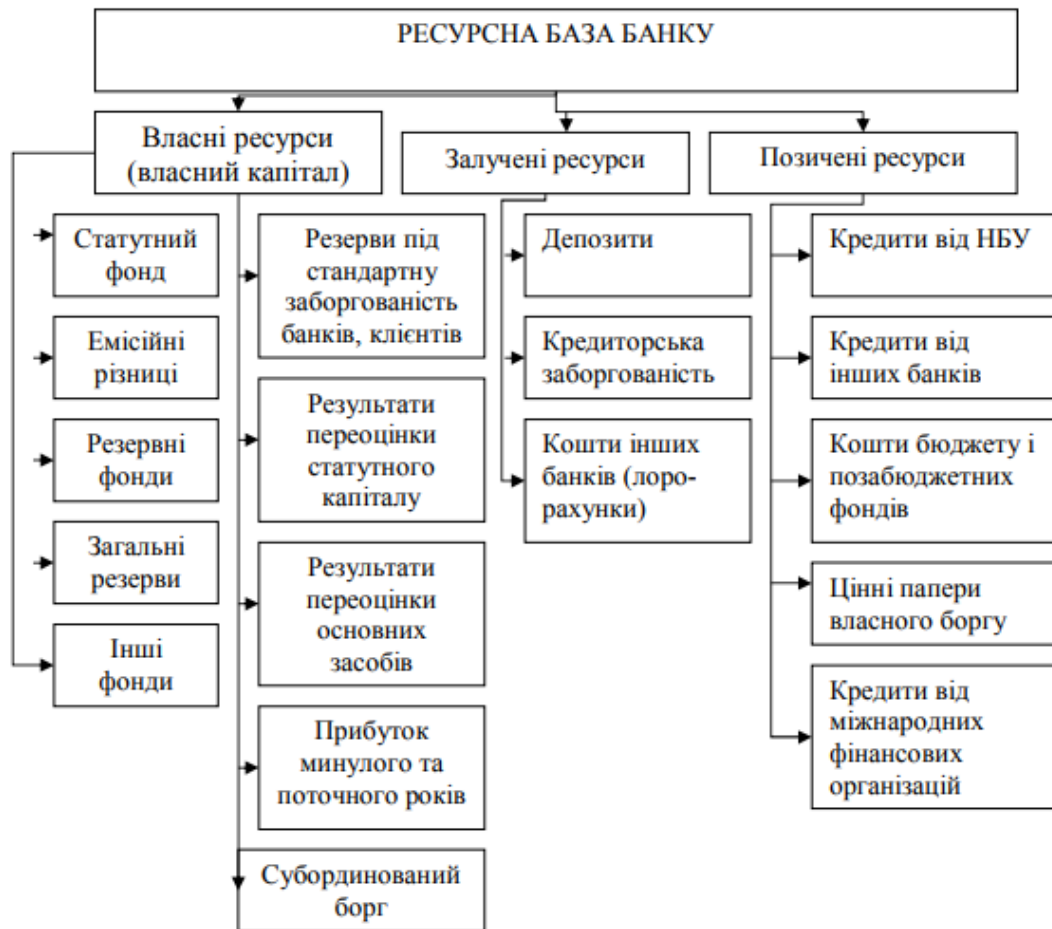


Рис.1.1. Структура ресурсної бази банків

Дуже вагомий внесок у розгляд проблеми формування залучених та запозичених ресурсів зробили такі відомі економісти: Д. Полфреман, Ф. Форд, О. І. Лаврушин, А. М. Мороз, А. М. Герасимович та інші.

Поняття зобов'язання має дуже багату історію та тривалу й складну еволюцію. На сьогоднішній день в економічній літературі поняття «зобов'язання» немає одностайності, щодо визначення поняття. Його розглядають як залучений капітал, як заборгованість, як борг, як суму витрат [62].

В нашій країні в банківській практиці домінує трактування поняття «зобов'язання» з юридичної точки зору. Як юридична категорія господарське зобов'язання – це господарські відносини, що регулюються правом.

Кожний комерційний банк володіє загальним обсягом ресурсів, саме в цих ресурсах переважають зобов'язання банку. З економічної точки зору під зобов'язаннями банку слід розуміти вимоги до активів банку, що зобов'язують його сплатити фіксовану суму коштів у визначений час у майбутньому. Зобов'язання комерційного банку зображено на рис.1.2.

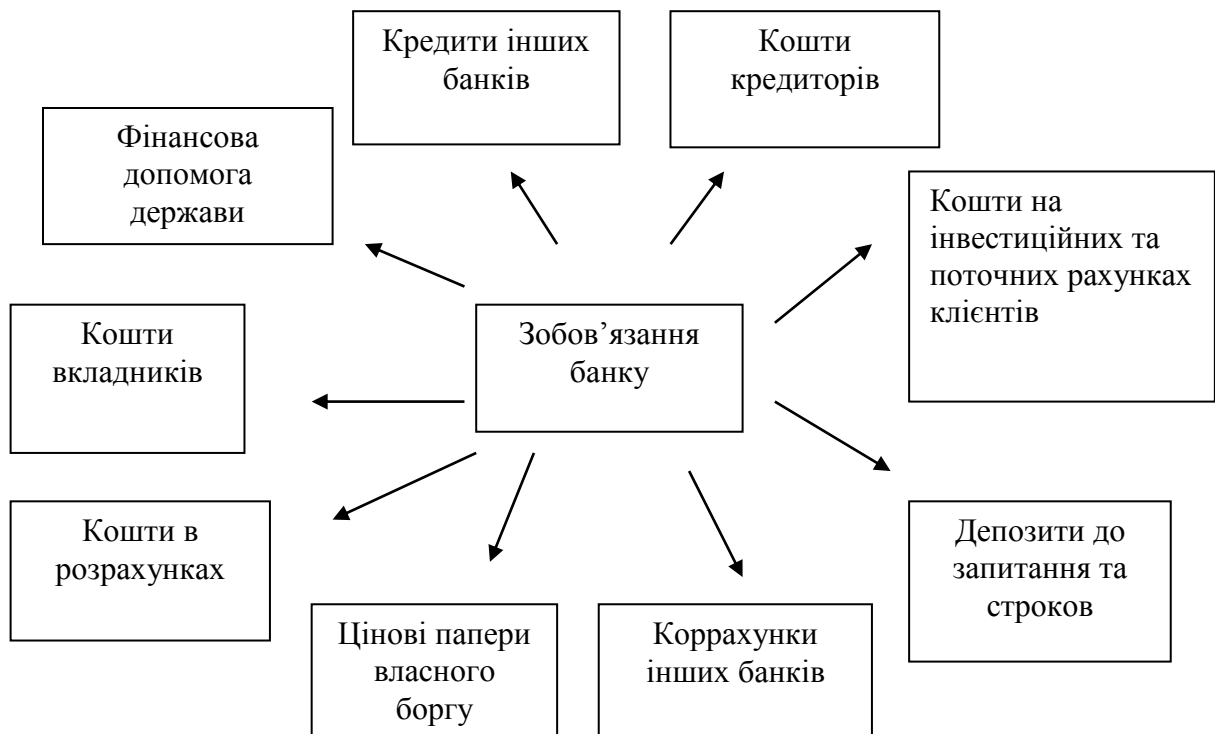


Рис.1.2. Структура зобов'язань банку

В банківському обліку термін зобов'язання – це джерело формування фінансових ресурсів для фінансування інвестиційної, операційної, та фінансової діяльності підприємства. У бухгалтерському обліку до зобов'язань включають наступні фактори: 1) кредиторську заборгованість; 2) кошти на поточних рахунках клієнтів; заборгованість за нарахованими процентами та відстрочену дебіторську заборгованість за доходами, але не включають внутрішньобанківські розрахунки, доходи та прибуток [23].

В економічній літературі зобов'язання завжди поділяють на запозичені та залучені кошти, котрі складають переважну частину банківських ресурсів.

Залучені кошти являють собою найбільшу частину зобов'язань банку. Тобто це основне джерело котре формує ресурси банку, які спрямовуються на проведення активних операцій.

Під терміном «Залучені кошти банку» розуміють сукупність коштів на депозитних, поточних та інших рахунках банківських клієнтів (фізичних та юридичних осіб), на рахунках різноманітних суспільних фондів, громадських організацій, котрі розміщуються в активи з метою забезпечення ліквідності банку чи отримання прибутку [13].

До залучених коштів банку також відносять залишки коштів на бюджетних, поточних та розрахункових рахунках клієнтів, строкові та ощадні вклади фізичних і юридичних осіб, вклади до запитання, різні види депозитних рахунків, таких як брокерські, заставні, умовні, цільові депозити, також депозити в іноземній валюті та кошти на кореспондентських рахунках інших банків [21].

Залучені кошти банків поділяються на депозитні й недепозитні. Близько 90% залучених ресурсів комерційних банків - складають депозити, грошові кошти, внесені в банк його клієнтами - фізичними та юридичними особами. Але треба розглянути переваги та недоліки при використанні депозитних операцій, це зображено в (табл.1.1).

Потрібно детально проаналізувати структуру депозитних операцій оскільки їх частка у зобов'язаннях найбільша. Класифікаційні ознаки депозитів банку мають наступний вигляд:

1. Залежно від категорії вкладників:

- депозити банків;
- депозити суб'єктів господарської діяльності;
- депозити фізичних осіб.

2. За строком використання коштів:

- до запитання;

- строкові (добові (типу овернайт), короткострокові (до одного року), довгострокові (більше одного року)).

Таблиця 1.1

Переваги та недоліки використання депозитних операцій

Переваги депозитної діяльності	Певні недоліки депозитних операцій
- Депозитні операції є головним джерелом проведення активних і, насамперед, пасивних операцій. Від характеру депозитів залежать види кредитних операцій і, відповідно, розмір доходу банку;	- Операції щодо залучення коштів у вклади пов'язані зі значними маркетинговими зусиллями, грошовими і матеріальними витратами комерційних банків. Це не дає змоги комерційному банку в разі необхідності оперативного отримувати грошові кошти для проведення активних операцій, здійснення непередбачених платежів;
- правильна організація депозитних операцій забезпечує ліквідність комерційних банків;	- мобілізація коштів у вклади (депозити) в більшості випадків залежить від вкладників, а не від комерційного банку, якому часто важко, а то й неможливо досягти додаткового залучення коштів;
- депозитні операції сприяють прискоренню безготівкових розрахунків;	- загальний обсяг тимчасово вільних грошових коштів у рамках окремого банку або району об'єктивно обмежений.
- ресурси, сформовані за рахунок депозитних операцій, зазвичай дешевші міжбанківських кредитів.	

3. За формою грошового обігу:

- безготівкові;
- готівкові.

4. За валютою у якій номіновано депозит:

- у національній валюті;
- в національній валюті.

5. За цільовим призначенням:

- дохідні депозити;
- гарантійні депозити [40].

Загальна класифікація банківських депозитів представлена на рис.1.3.

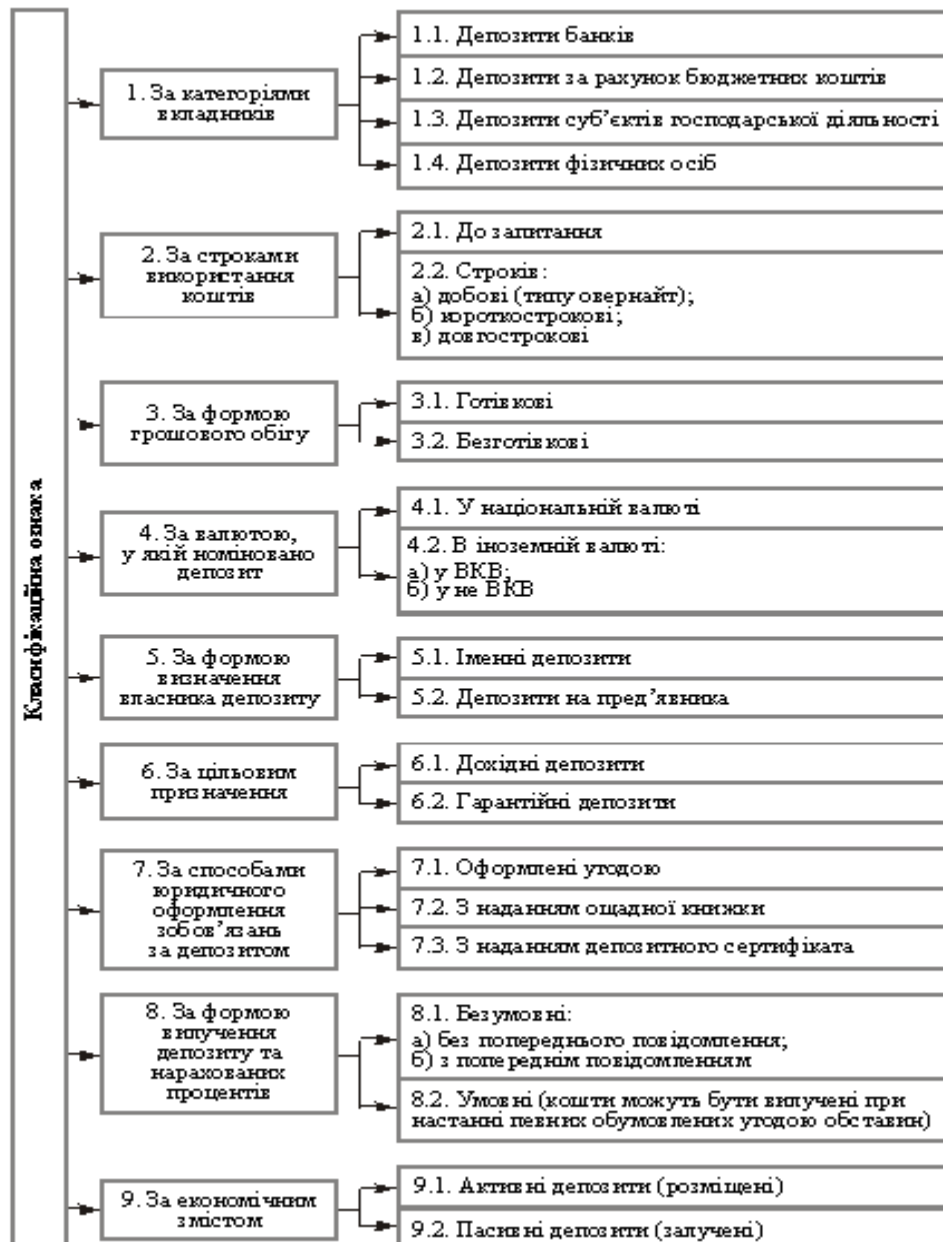


Рис.1.3. Класифікація депозитів

Депозити до запитання – це зобов'язання, до яких не обговорюється кінцевий строк, тобто вклади до запитання можуть бути вилучені в будь-який час за першою вимогою вкладника. Під ними розуміють кошти, що знаходяться на бюджетних, поточних рахунках комерційних банків і використовуються власниками коли з'являється потреба в цих коштах. Умови розподілення коштів - сплати відсотків за залишками коштів за такими рахунками визначаються у двосторонніх угодах при відкритті цих рахунків. Треба розуміти, що закладами до запитання нараховується максимально низький відсоток, тому що це пов'язано з певними ризиками для банку.

Зазвичай внески до запитання вносять ті, кому потрібні кошти в ліквідній формі для проведення поточних розрахунків. До даного виду депозитів відносять також так звані чекові депозити, при яких кошти вилучаються з рахунку за допомогою чеків [3].

Характеристика вкладів до запитання:

- завжди розміщуються у банку на поточному рахунку клієнта;
- за вимогою клієнта кошти з поточного рахунку в будь-коли можуть вилучатися через видачу готівки, сплату чеків або векселів, або виконання платіжного доручення;
- вклади до запитання є нестабільними,
- власникам поточних рахунків сплачується низький депозитний процент або не сплачується зовсім;
- для покриття операційних витрат, пов'язаних з веденням поточних рахунків, банк стягує з клієнта комісійну винагороду.

Депозити до запитання є найдешевшими залученими ресурсами серед платних ресурсів. Витратність цього виду ресурсів коливається в межах 1—2 % річних за залишками на рахунках клієнтів. До депозитів до запитання (ще називаються онкольні депозити) відносять наступні кошти: кошти в розрахунках (невикористані залишки за акредитивами, лімітованими чековими

книжками, залишки на поточних рахунках клієнтів; кошти локальних(місцевих) бюджетів та позабюджетних фондів; кошти на коррахунках інших банків (рахунках «лоро»); кошти замовників на спеціальних рахунках, розрахунках по капітальних вкладеннях в цілому за об'єкт); вклади населення до запитання [9].

З одного боку збільшення частки депозитів до запитання в загальній ресурсній базі скорочує процентні витрати і знижує витратність ресурсів, проте треба розуміти й іншу сторону, а саме що зміну залишків депозитів до запитання важко спрогнозувати, і цей вид ресурсів банку є найбільш нестабільним елементом. Висока їх частка дуже значно знижує ліквідність банку. Як свідчить практика міжнародних банків, найоптимальніший рівень депозитів до запитання в ресурсній базі має бути ~30 %.

Строкові вклади — це кошти, розміщені у банку на певний(обговорений) строк і можуть бути вилучені з рахунку після закінчення цього терміну або після попереднього повідомлення банку за встановлений в договорі період (не менше одного місяця). Зняття коштів зі строкових вкладів відбувається переказом грошей на поточний рахунок або готівкою з каси банку. Строкові вклади є дуже привабливим для банків видом депозитів, оскільки вони стабільні(знижують ризики) і зручні в банківському плануванні. За ними сплачується високий депозитний процент, рівень якого встановлюється залежно від виду внеску, терміну, періоду повідомлення про вилучення, загальної динаміки ставок грошового ринку та інших умов [76].

Строкові вклади створюються з метою одержання прибутків їх власниками. Вони оформляються угодою між банком та вкладником. Банки самостійно розробляють та встановлюють форму депозитної угоди. Вона укладається в двох екземплярах, один з яких зберігається у клієнта, а другий — у банку. В угоді обов'язково передбачається сума вкладу, термін, протягом якого вклад зберігатиметься у банку, розмір депозитного процента, обов'язки та права вкладника і банку, відповідальність сторін за порушення умов депозитної

угоди. Деякі банки встановлюють мінімальний розмір строкового вкладу, сума якого залежить від орієнтації банку на відповідного вкладника (за розміром: дрібного, середнього, великого) [20].

У свою чергу, на банк лягають зобов'язання своєчасно виконувати всі умови угоди і бути відповідальним за їх порушення, що виявляється у встановленні штрафів за невчасну видачу коштів власникові депозитного рахунку або виплату процентів.

Серед строкових депозитів у банківській практиці виділяють депозити овернайт – депозити, які були залучені банком на строк не більше одного операційного дня (без урахування неробочих днів банку).

Для цього виду депозитів банки приймають великі суми, так як малі суми не дають істотного доходу.

Клієнти банку як правило укладають з банком договір який дає їм право в будь-який момент розмістити вільні грошові кошти на депозит овернайт, наприклад через систему інтернет-банкінгу [39].

Строкові вклади є:

- зручними та стабільними в банківському плануванні;
- за даним вкладом сплачується високий депозитний процент, рівень якого диференціюється залежно від терміну, виду внеску, тощо.

Збільшення частки строкових депозитів у загальній сумі зобов'язань є дуже позитивним моментом, тому що вони є найстабільнішою частиною ресурсів. Саме вони надають змогу кредитування на більш тривалі терміни, проте в результаті за ними вищий процент.

Якщо наявних залучених коштів недостатньо для проведення всіх активних операцій, які має намір здійснити банк, то можна або відмовитися від операції, або запозичити ресурси на ринку. Операція запозичення коштів - це купівля фондів, а джерела запозичення — це недепозитні зобов'язання банку. Особливістю запозичених коштів є те, що у процесі їх формування

виступає банк, тоді як при створенні депозитної бази ініціатива належить клієнтам. Коли йде мова про запозичення, банк самостійно визначає скільки та на який період йому потрібно запозичити кошти.

Під терміном «запозичені кошти банку» розуміють позики на грошовому ринку, які представляються у формі кредитів центрального банку та міжбанківських кредитів, операцій з цінними паперами на фондовому ринку. Ці кошти надають банку суттєве покращення ресурсної ситуації та створює можливість для підтримки поточної банківської ліквідності і саме тому активно використовуються комерційними банками в нашій країні [50].

Запозичені банківські ресурси також мають дві юридично-правові форми реалізації: кредити, отримані від різноманітних банків (також НБУ), та цінні папери субординованого боргу.

Основні джерела запозичення коштів для банків представлено в (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Характеристика запозичених банківських ресурсів

Джерела запозичення коштів для банків	
1.	Позики в НБУ.
2.	Міжбанківський ринок ресурсів.
3.	Проведення операцій репо.
4.	Міжнародний фінансовий ринок.
5.	Ринок депозитних сертифікатів.
6.	Ринок боргових цінних паперів.
7.	Позики в небанківському секторі.

Отже отримання банком різноманітних позик відбувається у наступних формах - кредити, наданні іншими банками й кредитними установами, а також за рахунок випуску та поширення боргових зобов'язань (цінних паперів котрі визначають суму власного боргу) [7].

Нормативно-правовою документація яка регулює залучення та запозичення коштів до ресурсної бази банку розробляється на законодавчому рівні.

Основними джерелами нормативно-правового забезпечення зобов'язань банку є:

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 10.06.2017. Який визначає, що банк відповідає за своїми зобов'язаннями у повній формі, тобто всім своїм майном відповідно до поточного законодавства. Бухгалтерський облік потрібен забезпечувати своєчасне та повне відображення усіх операцій банку та надання клієнтам достовірної інформації про стан своїх активів і зобов'язань, а також за результатами фінансової діяльності та їх змін [31].

2. Постанова уряду "Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами № 516 від 31.10.2017". Це положення регулює загальний порядок залучення та використання банками України та філіями іноземних банків в Україні грошових коштів (як у іноземній так і національній валюті) або банківських металів від фізичних та юридичних осіб на їх поточні, вкладні (депозитні) рахунки та розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів. В постанові пояснюються терміни депозитів на вимогу і строкових депозитів. Також розглянуто порядок повернення банками грошових коштів і банківських металів та сплата процентів користувачам за договорами банківського вкладу [64].

3. "Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами та фінансовими інвестиціями в банках України № 400 від 02.12.2015" яка визначає, що цінні папери, куплені за договором репо з правом перепродажу(наступного продажу), у разі їх купівлі третьою стороною, повинна відображатися покупцем за справедливою вартістю як зобов'язання з повернення цінних паперів за

рахунками кредиторської заборгованості за іншими операціями, що обліковується за адекватною вартістю через прибуток або збиток [35].

4. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 04.06.2017 де йдеться мова та визначається, що в Україні у цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів: іпотечні цінні папери, пайові цінні папери та боргові цінні папери до яких відносяться ощадні (депозитні) сертифікати [32].

5. “Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368” визначає, що до зобов’язань банку за вкладками фізичних осіб належать:

- поточні рахунки фізичних осіб;
- кошти в розрахунках фізичних осіб;
- кошти фізичних осіб для розрахунків платіжними картками;
- нараховані витрати за коштами до запитання фізичних осіб;
- короткострокові депозити фізичних осіб;
- довгострокові депозити фізичних осіб;
- нараховані витрати за строковими коштами фізичних осіб;
- ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком, що придбані

фізичними особами та ін. [36].

6. “Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: затверджені Постановою Правління НБУ від 19.03.2003 № 124” які представлені форми статистичної звітності, правила, зразки форм статистичної звітності та правила їх заповнення, періодичність складання, терміни та способи подання даних до Національного банку України, а також осіб, які мають право підписувати відповідні документи(форми звітності) [63].

Під джерелом інформаційного забезпечення зобов’язань банку розуміють звітну фінансову інформацію, що складається з: Звіту про фінансові результати та примітки, балансу та фінансових звітів.

Баланс — це звіт про фінансову ситуацію, який відображає(на певну дату) його активи, власний капітал та його зобов'язання. Баланс складається з метою надання користувачам повної, правдивої та непошкодженої інформації про фінансовий стан на поточну(звітну) дату.

Звіт з балансу дає змогу визначити основні фактори поточної ситуації банку, а саме - ліквідність банку, склад і структуру майна банку, наявність власного та запозиченого капіталу, зміну дебіторської і кредиторської заборгованості тощо.

Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам інформації про прибутки і збитки від діяльності банку, доходи та витрати.

Звіт про фінансові результати складається для :

- оцінка і прогноз прибутковості діяльності банку;
- оцінка і прогноз структури його доходів і витрат.

До звіту про фінансові результати банку входять наступні дані - станом на кінець поточного кварталу, року наростаючим підсумком за поточний фінансовий рік до дати звітності та порівняльні дані станом на кінець зіставленого кварталу, року попереднього фінансового року [8].

Треба також визначити термін «Примітки до фінансової звітності» - це сукупність показників і пояснень, яка забезпечує обґрунтованість, деталізацію статей у фінансових звітах та іншу інформацію розкриття якої визначено відповідними стандартами.

Призначення Приміток до фінансової звітності :

- оцінка і прогноз ризиків та непевності, що впливають на банк,
- оцінка і прогноз облікової політики,
- ресурси та зобов'язання, діяльності підрозділів банку.

Примітки складаються за наступними даними синтетичного і аналітичного бухгалтерського обліку банку та являють собою невід'ємну

складову фінансової звітності. Інформаційно-правове забезпечення зобов'язань зображено та пояснено в (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Інформаційно-правове забезпечення зобов'язань

	Документи
1.	Закон України «Про банки і банківську діяльність».
2.	Постанова Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами
3.	Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами та фінансовими інвестиціями в банках України
4.	Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»
5.	Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні
6.	Правила організації статистичної звітності
7.	Звітна фінансова інформація: Баланс, Звіт про фінансові результати та примітки до фінансових звітів

1.2. Методи управління залученими та запозиченими коштами банку

Найважливішою метою менеджменту у банку у сфері керування зобов'язаннями цього банку є залучення якнайбільшого обсягу коштів та у той же час з найменшими витратами для фінансування активних операцій, які банк має намір здійснити. Отже, у процесі формування фондів менеджмент повинен враховувати головні параметри управління - обсяг залучених коштів та їх вартість.

Щоб забезпечити бажану структуру обсягів та рівня витрат за депозитними зобов'язаннями менеджмент має використовувати різноманітні

методи залучення коштів, які взагалі зводяться до двох груп - цінові та нецінові методи керування залученими коштами [18].

Розглянемо сутність цінових методів, вона полягає у використанні відсоткової ставки за депозитами як головного фактора в конкурентній боротьбі за вільні гроші фізичних і юридичних осіб. Підвищення запропонованої банком ставки дозволяє залучати додаткові ресурси. І, навпаки, банк, який перенасичений ресурсами, але обмежений кількістю прибуткових напрямків їх розміщення має зберігати або навіть зменшувати депозитні ставки [67].

Нецінові методи керування коштами банку базуються на використанні різноманітних прийомів залучення клієнтів, які не пов'язані зі зміною рівня депозитних ставок. До таких прийомів належать маркетинг(реклама); поліпшений рівень обслуговування; розширення пропонувананих банком рахунків та послуг; комплексне обслуговування; розташування філій у районах, які максимально наближені до місця життя або роботи клієнтів; додаткові види безкоштовних послуг; корекція графіка роботи до потреб клієнтів тощо. Методи керування залученими коштами банку зображено на рис.1.4.



Рис.1.4. Методи управління залученими коштами банку

В поточних умовах загострення конкурентної боротьби в банківській сфері велика увага надається саме неціновим методам керування, оскільки

підвищення депозитних ставок має обмеження і такий метод керування можна застосовувати лише в деяких випадках. У своїй боротьбі за клієнтів банки мають використовувати і нестандартні прийоми, такі як проведення лотереї серед клієнтів, безкоштовне розсилання виписок з рахунків та деяких інших послуг, створення депозитних рахунків новонародженим як подарунок від банку, створення безкоштовних автомобільних стоянок біля банку, розташування банкоматів у громадських місцях, поширення безготівкових розрахунків за допомогою пластикових карток, надсилання користувачам привітань та подарунків до свят від імені керівництва банку тощо.

Базою для нецінових методів керування є маркетингові дослідження того сектора ринку, який обслуговується банком, вивчення потреб користувачів, розроблення нових та неіснуючих фінансових інструментів та операцій, що пропонуються для використання клієнтам. У цілому застосування нецінових методів може потребувати (а у деяких випадках й значних) витрат. Тому обираючи метод управління залученими коштами, менеджмент банку має зробити детальний аналіз та порівняти витрати, пов'язані з підвищенням депозитної ставки, та витрати, котрі будуть супроводжувати впровадження нецінових прийомів. На практиці ці методи можуть застосовуватись у той же самий час [42].

У практиці роботи українських банків значна перевага надається ціновим методам керування, тому що депозитні ставки не підлягають централізованому регулюванню і встановлюються менеджментом банку самостійно залежно від потреби на поточний момент в залучених коштах. Депозитні ставки дуже значно відрізняються як у динаміці, так і від банку до банку. Нецінові методи керування ще не досить поширені у вітчизняній банківській практиці, але з підвищеним темпом загострення конкурентної боротьби та зниження загального рівня дохідності виникає потреба до пошуків нових прийомів заохочення клієнтів.

Одним із запозичених способів поповнення банківських ресурсів є міжбанківський кредит. Кредитними ресурсами мають можливість торгувати фінансово стійкі банки, в яких, зазвичай, є надлишок ресурсів. Такі банки з метою одержання прибутку прагнуть залучити вільні ресурси до роботи в інших банках. Крім фінансової винагороди, банки-кредитори мають можливість установалення ділових партнерських відносин.

Головною перевагою операцій з міжбанківського кредитування виступає передусім відносна простота та швидкість оформлення кредитів [16].

Банк-позичальник працює з банком-кредитором, як правило, без третіх осіб(посередників). Обговорення та узгодження умов кредитування (термін, відсоткова ставка, сума, вид забезпечення тощо) відбувається по телефону, електронній пошті або факсу. Після повного оформлення кредитної угоди у кожного банку зберігається підписаний екземпляр, який в разі виникнення суперечок використовується для їх вирішення. Підписання кредитної угоди є підставою для перерахування коштів з рахунка банку-кредитора на рахунок банку-позичальника. Перерахування коштів здійснюється в режимі реального часу після надання банком-кредитором в регіональне управління НБУ, що його обслуговує, платіжного документа(доручення) про переказ коштів на користь банку-позичальника. Строки запозичення міжбанківських кредитів можуть бути дуже різними — від одного дня до трьох-шести місяців. Процентна ставка за міжбанківськими кредитами, як правило, нижча, ніж за кредитами, наданими підприємницькій сфері, це пов'язано з кількістю коштів та з обліковою ставкою НБУ. Досить поширеними є міжбанківські добові кредити («овернайт»), які повинні повертатися на наступний день після їх отримання, мета таких кредитів полягає у збереженні поточної ліквідності банку.

В міжнародній банківській практиці досить широко використовуються операції з позичання ресурсів у системі центрального банку країни.

Вартість запозичення коштів(процент) у центральному банку визначається обліковою ставкою. Облікова ставка (ставка рефінансування) — це відсоткова ставка центрального банку за проведеними операціями кредитування комерційних банків через рефінансування їх активних операцій. Одержання кредиту від центрального банку має розглядатися не як право, а як привілей для комерційного банку, оскільки це найдешевше джерело серед недепозитних. У загальному випадку, центральний банк надає кредити тим банкам, які на поточний момент зазнають тимчасових труднощів у формуванні ресурсів, або для підтримання їхньої ліквідності. При цьому припускається, що позика буде мати короткостроковий характер [22].

Національний банк України використовує механізм рефінансування комерційних банків для управління ліквідністю банківської системи та регулювання грошово-кредитного ринку України. Рефінансування комерційних банків Національним банком України здійснюється через:

- рефінансування банків шляхом операцій на відкритому ринку;
- надання стабілізаційного кредиту.

Національний банк України здійснює операції на відкритому ринку шляхом:

- кількісного або процентного тендера для надання кредитів на строк до 14 днів та на строк до 180 днів;
- відкриття постійно діючої лінії рефінансування для надання кредитів «овернайт».

Рефінансування банків через проведення операцій на відкритому ринку здійснюється НБУ тільки під забезпечення державних цінних паперів, векселів суб'єктів господарської діяльності (резидентів України) та векселів державного казначейства України, врахованих комерційним банком за дисконтною ставкою, не нижчою за облікову ставку НБУ. В окремих випадках забезпеченням можуть бути векселі нерезидентів України, авальовані іноземними банками з

рейтингом, не нижчим за «інвестиційний клас». Під забезпечення приймаються державні цінні папери, які перебувають у власності банку — клієнта Депозитарію НБУ, не обтяжені будь-якими іншими зобов'язаннями та строк погашення яких настає не раніше ніж через 10 днів після строку повернення кредиту. Для векселів строк пред'явлення має наступати не раніше ніж через 30 днів після строку повернення кредиту [24].

Рефінансування комерційних банків через операції на відкритому ринку проводиться за відсотковою ставкою, не нижчою за облікову ставку НБУ.

Тендери мають певні правила допуску учасників та обмеження. Правила доступу представлено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Правила доступу для участі банків в тендері

	Основні положення
1.	До участі допускаються банки, які не порушують установлених економічних нормативів, своєчасно подають звітність та повертають отримані від НБУ кредити;
2.	Філії комерційних банків та новостворені банки (з періодом діяльності менш як 1 рік) до участі не допускаються;
3.	Банком сформовано резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями;
4.	Прострочені та сумнівні кредити в портфелі банку не перевищують 10 % від обсягу кредитного портфеля;
5.	Кредити, надані іншим банкам на міжбанківському ринку, не перевищують 5 % кредитного портфеля банку;
6.	Сума позики одному банку не може перевищувати 50 % загального запропонованого на тендері обсягу кредитів;
7.	Сума заборгованості за кредитами НБУ з урахуванням поданої на тендер заявки не повинна перевищувати 50 % величини регулятивного капіталу банку за останнім балансом.

Кількісний тендер - тендер, на якому Національний банк наперед установлює ціну (процентну ставку), за якою банки можуть одержати кредити

рефінансування або розмістити в Національному банку кошти. Сума коштів, що пропонується для рефінансування або для розміщення, може оголошуватися або не оголошуватися. Якщо цієї суми недостатньо, то кредитні кошти за оголошеною ціною розподіляються між усіма банками пропорційно до поданих ними заявок.

Процентний тендер - тендер, під час оголошення якого банки у своїх заявках до Національного банку зазначають ціну (процентну ставку), за якою вони погоджуються одержати кредит рефінансування або розмістити кошти. Сума коштів, що пропонується для рефінансування або для розміщення, може оголошуватися або не оголошуватися. На процентному тендері заявки задовольняються за принципом зниження пропонованої в них ставки, починаючи з найвищої і до закінчення запропонованого обсягу кредитів або задоволення всіх заявок банків. Якщо два або більше учасників запропонували однакову ставку, а обсягу кредитів, що залишився, недостатньо для задоволення всіх таких заявок, то кошти між банками розподіляються пропорційно [4].

Постійно діюча лінія рефінансування призначена для вирівнювання тимчасових коливань ліквідності банківської системи та підтримання короткострокової (миттєвої) ліквідності комерційних банків. Цей механізм рефінансування передбачає надання кредиту на один робочий день (кредит «овернайт») під забезпечення державних цінних паперів перерахуванням коштів у день отримання заявки від банку (заявку до Департаменту монетарної політики НБУ можна подати у будь-який робочий день тижня до 17.00). Обсяг такого кредиту не перевищує 95 % балансової вартості наданих під його забезпечення державних цінних паперів. Кредит «овернайт» банк має повернути до 13.00 наступного дня одночасно з процентною платою.

Кредити овернайт у рамках рефінансування банкам може надавати Національний банк України за оголошеною процентною ставкою на основі постійно діючої лінії рефінансування. Метою таких кредитів є згладжування

тимчасових коливань ліквідності банків і оперативне регулювання грошово-кредитного ринку. Процентна ставка за кредитами овернайт визначається Національним банком України на основі облікової ставки з урахуванням поточної ситуації на грошово-кредитному ринку, аналізу процентних ставок на міжбанківському ринку та можливостей пропозиції щодо випуску центральним банком в обіг коштів. Розмір процентної ставки за кредитом овернайт є фіксованим та диференціюється залежно від забезпечення кредиту [79].

За кредитами овернайт Національний банк України встановлює дві ставки: а) для кредитів овернайт під забезпечення та б) кредитів овернайт без забезпечення (бланковий). Процентна ставка за кредитом овернайт без забезпечення є найвищою процентною ставкою Національного банку України.

Використання лінії рефінансування Національного банку України передбачає укладення генерального кредитного договору між комерційним банком та відповідним територіальним управлінням НБУ на календарний рік незалежно від періодичності користування цією лінією та за умови, що банк має стійку репутацію кредитоспроможної банківської установи. У договорі обов'язковою є умова безспірного списання заборгованості (суми основного боргу та процентів за ним) з коррахунка банку у разі неповернення кредиту в установлені строки. За порушення строків повернення кредитів «овернайт» банк не допускається до використання лінії рефінансування впродовж трьох місяців, а НБУ нараховує пеню і має право на реалізацію застави протягом десяти днів з дня виникнення простроченої заборгованості.

Стабілізаційний кредит - кредит рефінансування, який надається банку для підтримки ліквідності в разі реальної загрози стабільності його роботи. Особливості стабілізаційного кредиту наведено на рис.1.5.

Стабілізаційний кредит надається банкам терміном до трьох років, а якщо програма фінансового оздоровлення забезпечує достатні грошові потоки, то банку може надаватися короткостроковий кредит терміном до одного року.

Інструмент	Мета залучення банками	Періодичність/ строк	Застава	Порядок надання/ суми
СТАБІЛІЗАЦІЙНІ КРЕДИТИ				
Стабілізаційні кредити	Усунення загрози стабільної діяльності через тимчасові проблеми з ліквідністю	Залежно від потреби банку. Строк до 2 років з можливою пролонгацією до 1 року. Загальний строк не може бути більшим 5 років	ДОО, ДС НБУ, іноземна валюта, облігації підприємств та місцевих позик, цінні папери ДІУ, векселі, майнові права, повітряні і морські судна, залізничний рухомий склад та ін.	Клопотання банку із заповненням щодо збільшення статутного капіталу не менш ніж на 15% суми кредиту Розроблення програми фінансового оздоровлення Окрема постанова Правління

Рис.1.5. Особливості стабілізаційного кредиту

Для отримання кредиту банк має подати до Національного банку такі документи (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Документи необхідні для отримання стабілізаційного кредиту

№	Документи
1.	Клопотання про надання кредиту із зазначенням його суми, строку користування, переліку забезпечення та його розміру, цільового використання кредитних коштів. Клопотання має бути підписане головою правління (ради директорів) банку, засвідчене відбитком печатки банку та зареєстроване в банку;
2.	Програму фінансового оздоровлення банку (для стабілізаційного кредиту);
3.	Графік повернення кредиту та сплати процентів за користування ним, підписаний головою правління (ради директорів) банку: зі щомісячною розбивкою на весь строк користування кредитом (для стабілізаційного кредиту);
4.	Документи, що підтверджують право власності банку або майнового поручителя на запропоноване забезпечення за кредитом;
5.	Документи, що підтверджують право власності (майнові права) на майно, що є предметом застави (іпотеки), за укладеним кредитним договором між банком та суб'єктом господарювання;

Продовження табл. 1.5

№	Документи
6.	Звіт про оцінку майна (акт оцінки майна), що пропонується в забезпечення за кредитом;
7.	Рішення кредитного комітету банку про можливість кредитування потенційного позичальника-товаровиробника, схвалене правлінням (радою директорів) банку (для стимулюючого кредиту).

Рішення про надання стабілізаційного кредиту приймається НБУ після вивчення конкретної ситуації, аналізу фінансового стану та програми фінансового оздоровлення комерційного банку. У разі прийняття позитивного рішення між банком-позичальником та НБУ укладається кредитний договір, в якому відображається порядок і строки надання та погашення кредиту, порядок сплати процентів, відповідальність за несвоєчасне погашення кредиту, режим контролю за його цільовим використанням, інші обмеження та застереження. Генеральний департамент банківського нагляду та відповідне територіальне відділення НБУ контролюють дотримання графіка погашення стабілізаційного кредиту і сплати процентів за користування ним, а також щокварталу аналізують стан виконання заходів, спрямованих на фінансове оздоровлення банку [71].

Надання міжбанківської позики під забезпечення цінними паперами за умови зворотного їх викупу після повернення коштів кредиторів називається угодою репо. Угоди репо є одним з видів ломбардного кредиту на міжбанківському ринку і використовуються, коли учасники недостатньо добре знають один одного або виникає сумнів щодо кредитоспроможності позичальника.

Операції репо – операції, що здійснюються між Національним банком України та банками з державними облігаціями України та банківськими металами. Операції репо можуть здійснюватися лише з тими державними

облігаціями, строк погашення яких не припадає на строк проведення операції [66].

Національний банк України здійснює операції репо шляхом безпосередньої домовленості з банком щодо купівлі/продажу державних облігацій України та проведення тендера заявок банків щодо участі в операціях репо з державними облігаціями України. За умови проведення операцій репо, що здійснюється шляхом безпосередньої домовленості з банком, Національний банк вибирає тих учасників, які пропонують найвищий процентний дохід. У разі проведення тендера щодо участі в операції репо задовольняються заявки банків, що є найсприятливішими за обсягами операцій або ціновими параметрами. Види операцій репо представлено в (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Види операцій репо

Види	
Пряме репо	Зворотнє репо
Кредитна операція, що ґрунтується на двосторонньому договорі про купівлю Національним банком державних облігацій України з портфеля банку або банківських металів (перша частина договору репо) з подальшим зобов'язанням банку викупити державні облігації України або банківські метали (друга частина договору репо) за обумовленою ціною на обумовлену дату. Зобов'язання щодо виконання другої частини договору репо у сторін договору виникає тільки за умови повного виконання ними зобов'язань за першою частиною договору.	Депозитна операція, що ґрунтується на двосторонньому договорі про продаж Національним банком зі свого портфеля державних облігацій України з одночасним зобов'язанням зворотного їх викупу у банків за обумовленою в договорі ціною та на обумовлену дату. Національний банк може проводити операції зворотного репо з державними облігаціями України шляхом безпосередньої домовленості з банками.

Продовження табл.1.6

Види	
Пряме репо	Зворотнє репо
<p>Національний банк може проводити операції прямого репо з державними облігаціями України шляхом проведення тендера заявок банків щодо участі в операціях прямого репо або шляхом безпосередньої домовленості з банком, а операції прямого репо з банківськими металами – тільки шляхом безпосередньої домовленості з банком і за ініціативою банку та за умови, що банківські метали банку перебувають на відповідальному зберіганні в Національному банку України.</p>	

Національний банк України може здійснювати тільки операції строкового репо (строк операції чітко визначений), але не більше ніж на 90 календарних днів.

Одним із популярних джерел запозичення коштів комерційними банками є одержання кредитів на міжнародних фінансових ринках. Доступ на ці ринки мають великі міжнародні банки. Місцеві банки можуть одержати кредит через взаємодію з тими банками, які щоденно працюють на зазначених ринках.

Сьогодні міжнародні фінансові ринки – це величезні фінансові центри, які мобілізують та перерозподіляють в усьому світі значні обсяги фінансових ресурсів [78].

В складі міжнародного фінансового ринку виділяють чотири головні сегменти рис.1.6.



Рис.1.6. Структура міжнародного фінансового ринку

Міжнародний валютний ринок – це сфера економічних відносин, пов'язаних з операціями купівлі-продажу іноземних валют, цінних паперів, деномінованих в іноземній валюті та інвестування тимчасово вільних валютних коштів.

Саме на валютному ринку відбувається узгодження інтересів продавців і покупців валютних цінностей. Учасниками міжнародного валютного ринку є банки, брокерські фірми, великі банківські корпорації [55].

Міжнародний ринок боргових зобов'язань (ринок кредитних ресурсів) -це сфера обігу боргових зобов'язань, що гарантують кредитору право стягувати борг із боржника. З інституційного погляду він об'єднує сукупність установ та організацій, що проводять переміщення позичкових капіталів у сфері міжнародних економічних відносин. Він включає міжнародний ринок банківських кредитів та ринок боргових цінних паперів.

Об'єктами міжнародного ринку боргових зобов'язань є:

- міжнародні банківські кредити (приватні, урядові, кредити міжнародних організацій та фінансових інституцій);
- іноземні облігації (цінні папери, емітовані нерезидентами для обігу на національному ринку і в національній валюті);

– єврооблігації (боргові цінні папери, випущені, як правило, в іноземній валюті для отримання довготермінової позики на євrorинку, які розміщуються транснаціональним синдикатом);

– євроноти – це векселі, випущені на термін від одного до шести місяців;

– депозитні сертифікати терміном до одного року, що випускаються першокласними позичальниками з банківською гарантією розміщення [59].

Міжнародний ринок титулів (прав власності) – сфера купівлі-продажу цінних паперів, що засвідчують участь інвестора в капіталі емітента.

Міжнародний ринок похідних інструментів (деривативів) охоплює обіг фінансових інструментів, що використовуються для передачі або нейтралізації ризиків (ф'ючерсних і форвардних контрактів, опціонів, свопів).

Міжнародний ринок титулів (прав) власності, ринок боргових цінних паперів та міжнародний ринок похідних інструментів (деривативів) в сукупності становлять міжнародний ринок цінних паперів.

Ринок депозитних сертифікатів. У процесі формування ресурсної бази комерційні банки активно використовують таке джерело, як депозитні сертифікати.

Депозитний сертифікат — борговий цінний папір емітований банком з метою залучення готівкових коштів. Депозитний сертифікат засвідчує здепонування пред'явником в банку певної суми на обмежений час, після закінчення якого банк емітент зобов'язаний повернути цю суму разом з вказаними відсотками. На відміну від строкового депозиту, депозитний сертифікат, як правило, може бути предметом обігу на вторинному ринку [2].

Депозитні сертифікати емітуються здебільшого на строк до одного року, мають постійну відсоткову ставку і розглядаються як інструменти грошового ринку.

Законодавче означення депозитних сертифікатів у різни країнах відрізняється. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» вживає

термін депозитний сертифікат як синонім ощадного сертифікату (Стаття 3.5.2)). Національний банк України трактує депозитні сертифікати виключно як власні боргові цінні папери призначені для комерційних банків, один з інструментів монетарної політики. Водночас комерційні банки представляють депозитні сертифікати як альтернативу строковим депозитам яка захищається Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, але не підлягають діючим обмеженням НБУ на видачу готівки.

Позики в небанківському секторі. До фінансових небанківських установ належать пенсійні фонди, страхові компанії, інвестиційні фонди, кредитні спілки, взаємні фонди, трастові компанії. Як правило, у небанківських установах акумульовано значні кош-ти, котрі потребують надійних напрямів розміщення. Тимчасово вільні кошти цих учасників ринку можуть вкладатися у високоякісні цінні папери та надаватися на умовах позики надійним клієнтам, якими і є банки [46].

Особливість цього джерела запозичення полягає у більш довгостроковому характері угод порівняно з міжбанківським ринком, а умови проведення операцій та методи ціноутворення не відрізняються від загальних.

Чинники що впливають на вибір недепозитних джерел коштів банку представлено у (табл.1.7).

Процес управління запозиченими коштами має певні особливості, виходячи з яких менеджери формують стратегію управління ресурсами.

1. Гнучкість управління — у будь-який момент часу можна чітко визначити, скільки і на який період необхідно банку запозичити коштів. Потреба в недепозитних джерелах розраховується як різниця між вихідними та вхідними грошовими потоками банку, урахуванням як реальних, так і очікуваних значень.

Таблиця 1.7

Чинники що впливають на вибір недепозитних джерел коштів банку

	Чинники
1.	Відносна вартість конкретного джерела.
2.	Граничні строки погашення.
3.	Рівень надійності джерела.
4.	Правила й обмеження щодо використання.
5.	Доступність.
6.	Кредитні можливості банку-позичальника — величина капіталу, рейтинг, можливості реалізації комерційних паперів.

2. Висока чутливість до змін ринкової ставки — позики здебільшого надаються під плаваючу ставку або на короткі періоди часу.

3. Короткостроковий характер операцій запозичення — найпопулярнішими є одноденні позики та позики зі строками погашення до двох тижнів.

4. Неможливість застосування нецінових методів управління, оскільки ставку за позикою встановлює кредитор [48].

Висновки до розділу 1

З економічної точки зору під зобов'язаннями банку слід розуміти вимоги до активів банківської установи, що зобов'язують її сплатити фіксовану суму коштів у визначений час у майбутньому.

В економічній літературі зобов'язання заведено поділяти на залучені та запозичені кошти, які складають переважну частину банківських ресурсів.

Залучені кошти банків поділяються на депозитні й недепозитні.

Депозити до запитання – це зобов'язання, які не мають конкретного строку. Вклади до запитання можуть бути вилучені в будь-який час на першу вимогу вкладника.

Строкові вклади - це кошти, що розміщені у банку на певний строк і можуть бути знятими після закінчення цього терміну або після попереднього повідомлення банку за встановлений період (не менше одного місяця).

Метою банківського менеджменту у сфері управління зобов'язаннями банку є залучення достатнього обсягу коштів з найменшими витратами для фінансування тих активних операцій, які має намір здійснити банк.

Методи управління залученими коштами банку: цінові методи - використання відсоткової ставки за депозитами як головного важеля в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти та нецінові методи – використання різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо на пов'язані зі зміною рівня депозитних ставок.

Якщо наявних залучених коштів недостатньо для проведення всіх активних операцій, що їх має намір здійснити банк, то можна або відмовитися від операції, або запозичити ресурси на ринку.

Основні джерела запозичення коштів для банків: позики в НБУ, міжбанківський ринок ресурсів, проведення операцій репо, міжнародний фінансовий ринок, ринок депозитних сертифікатів, ринок боргових цінних паперів, позики в небанківському секторі.

Кредитними ресурсами торгують фінансово стійкі банки, в яких, зазвичай, є надлишок ресурсів.

Рефінансування комерційних банків Національним банком України здійснюється через:

- рефінансування банків шляхом операцій на відкритому ринку (Національний банк України здійснює операції на відкритому ринку шляхом: кількісного або процентного тендера для надання кредитів на строк до 14 днів та на строк до 180 днів; відкриття постійно діючої лінії рефінансування для надання кредитів «овернайт»);
- надання стабілізаційного кредиту.

Надання міжбанківської позики під забезпечення цінними паперами за умови зворотного їх викупу після повернення коштів кредиторів називається угодою репо.

Міжнародні фінансові ринки. Одним із популярних джерел запозичення коштів комерційними банками є одержання кредитів на міжнародних фінансових ринках. Доступ на ці ринки мають великі міжнародні банки. Місцеві банки можуть одержати кредит через взаємодію з тими банками, які щоденно працюють на зазначених ринках.

У процесі формування ресурсної бази комерційні банки активно використовують таке джерело, як депозитні сертифікати.

На вибір ресурсів для запозичення впливають наступні чинники: відносна вартість конкретного джерела, граничні строки погашення, рівень надійності джерела, правила й обмеження щодо використання, доступність.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Характеристика ПАТ КБ «Приватбанк» та загальний аналіз його зобов'язань

ПАТ КБ «Приватбанк» є одним з перших приватних комерційних банків, створених в Україні. Рішення про створення «Приватбанку» було прийнято на зборах засновників 7 лютого 1992 року і вже 19 березня 1992 року, банк пройшов державну реєстрацію. Було створено ТОВ КБ «ПриватБанк». Метою створення банку засновники позначили: надання своїм клієнтам всього комплексу кредитових, фінансових, розрахункових, касових і інших банківських послуг.

На українському ринку ПАТ КБ «Приватбанк» здійснює свою діяльність вже 25 років. За період свого існування банк добився лідируючих позицій на ринку банківських послуг України за рахунок збільшення частки ринку, підвищення ефективності діяльності, постійного підвищення надійності, збільшення конкурентоспроможності і комплексності надання банківських продуктів для своїх клієнтів [61].

Єдиним акціонером Банку, якому належать 100% акцій, є держава в особі Міністерства фінансів України.

Основна діяльність Банку включає комерційні банківські операції та обслуговування фізичних осіб в Україні.

Клієнтами банку є фізичні і юридичні особи. Значну частину клієнтів, що обслуговуються банком, складають підприємства малого і середнього бізнесу. При цьому значну долю вжитку банківських продуктів забезпечують крупні фінансові і промислові корпорації. Особлива увага приділяється

обслуговуванню компаній, що мають широку мережу структурних підрозділів, — мережевих корпорацій.

На підставі даних офіційного сайту «Bankofo+» розглянемо загальні тенденції формування пасивів провідних банків України за останні три роки та визначимо місце ПАТ КБ «Приватбанку» серед них (табл.2.1) [81].

Таблиця 2.1

Динаміка пасивів комерційних банків України

2017	Кошти банків	Депозити юридичних осіб	Депозити фізичних осіб	Власний капітал	Пасиви
Приватбанк	205 537	40 309 008	159 330 866	34 875 074	234720485
Ощадбанк	8 249 658	72 072 183	78 519 868	26 083 057	184924766
Укресімбанк	4 543 304	61 905 752	23 741 555	15 150 067	105340678
2016					
Приватбанк	2 650 715	29 906 075	151 039 802	12 664 424	196261016
Ощадбанк	8 309 933	75 271 271	69 147 979	14 932 548	167661731
Укресімбанк	6 041 088	59 314 131	24 456 598	5 259 719	95071536
2015					
Приватбанк	8 482 158	39 442 482	138 678 875	27 487 223	214090738
Ощадбанк	8 142 842	39 489 967	53 947 725	7 340 404	108920938
Укресімбанк	5 253 191	53 302 758	24 376 264	-3 127 086	79805127

З (табл.2.1) видно, що ПАТ КБ «Приватбанк» займає лідируючу позицію серед провідних банків України, щодо формування пасивів банку.

Спостерігається загальна тенденція до зменшення коштів банків у сукупних зобов'язаннях. Найбільшу питому вагу всіх зобов'язань банку займають кошти юридичних і фізичних осіб, тому їх зростання в пасивах банку надає більші можливості банку для своїх активних операцій.

Динаміка свідчить про збільшення коштів юридичних і фізичних осіб в обсязі зобов'язань банку, зокрема в ПАТ КБ «Приватбанку» депозит

юридичних осіб збільшилися від 39 442 482 тис.грн у 2015 році до 40 309 008 тис.грн у 2017 році, а депозити фізичних осіб від 138 678 875 тис.грн до 159 330 866 тис.грн. Як бачимо, головним джерелом ресурсів комерційних банків є залучені кошти, які становлять близько 85% загального обсягу ресурсів, що в цілому відповідає світовій банківській практиці.

Частка коштів фізичних осіб в кожному році значно зростає, випереджаючи кошти юридичних осіб. Кошти фізичних осіб набувають значної ваги у структурі зобов'язань і залишаються надійним джерелом ресурсної бази банку. Депозити домашніх господарств в ПАТ КБ «Приватбанк», що є відображенням вкладів фізичних осіб, станом на 2017 рік становлять 159 330 866 тис. грн., для порівняння, депозити юридичних осіб в депозитному портфелі банку складають 40 309 008 тис. грн. депозитного портфеля.

Варто зауважити, що мета вкладень фізичних і юридичних осіб є зовсім різною. Фізичні особи, купуючи депозитні продукти банку, мають на меті забезпечення збереження вартості грошей і збільшення доходів. Розміщення заощаджень на вклади є певною мотивованою дією, що передбачає отримання вигод у майбутньому. Юридичні особи вимушені проводити свої розрахункові-касові операції через банківські установи.

ПАТ КБ «Приватбанк» надає банківські та інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування).

До банківських послуг належать:

1. Залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
2. Відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;
3. Розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Аналіз діяльності банку здійснюється за допомогою різноманітних показників діяльності комерційного банку, які ми беремо з документів, що формують інформаційну базу економічного аналізу.

Аналіз зобов'язань банку проводиться в такій послідовності:

1) Визначається загальний обсяг зобов'язань банку, їх частка в загальних пасивах і динаміка їх зміни за допомогою стандартних показників (абсолютний приріст, темп зростання та темп приросту).

Аналіз масштабів діяльності банку щодо залучення зовнішніх джерел фінансування своєї діяльності починається з визначення частки, яку займають зобов'язання банку у валюті балансу.

$$Ч_{\text{зоб.}} = \frac{\text{ЗБ}}{\text{Вал.б.}} * 100\%, \quad (2.1)$$

де ЗБ - зобов'язання банку;

Вал.б. - валюта балансу банку.

Оскільки банк — це установа, яка працює в основному із залученими коштами, то, як правило, їх частка в пасивах банку становить не менше 80 %. Значення менше цієї величини означає більш високу фінансову стійкість банку, проте негативно характеризує його ділову активність.

Також визначається коефіцієнт фінансового важеля, що є оберненим показником до коефіцієнта надійності і розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку. Він розраховується як співвідношення зобов'язань до капіталу за такою формулою:

$$К_{\text{фв}} = \frac{\text{ЗБ}}{\text{К}}, \quad (2.2)$$

де ЗБ - зобов'язання банку;

К – капітал.

2) Аналізується частка окремих складових ресурсної бази (структура зобов'язань) у динаміці (вертикальний аналіз).

Для зручності проведення аналізу зобов'язання банку класифікуються за різними ознаками, тобто залежно від вкладників, форми власності, строку і порядку повернення, за групами клієнтів, за ціною ресурсів тощо [11].

Спочатку аналітичної роботи оцінимо структуру залучених депозитних коштів банку за суб'єктами їх тенденцію та напрями здійснення відповідно до депозитної політики.

На наступному етапі аналізу зобов'язань необхідно оцінити наявні кошти на рахунках за видами економічної діяльності.

Аналіз динаміки та масштабів діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» щодо залучення ресурсів буде проведений за наданою банком звітністю за 2015-2016 роки. В аналізі слід простежити зміни загального обсягу зобов'язань банку та зміну частки, яку займають зобов'язання банку у валюті балансу. Будуть використовуватись такі статті, як «Зобов'язання» та «Власний капітал» [58].

Аналіз масштабів діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» за 2016 рік щодо залучення зовнішніх джерел фінансування своєї діяльності починається з визначення частки, яку займають зобов'язання банку у валюті балансу, формула (2.3).

$$K = \frac{\text{Зобов'язання банку}}{\text{Валюта балансу банку}} * 100, \quad (2.3)$$

$$K = \frac{206\ 065}{205\ 183} * 100 = 100.43$$

Оскільки банк — це установа, яка працює в основному із залученими коштами, то, як правило, їх частка в пасивах банку становить не менше 80 %. В ПАТ КБ «Приватбанк» частка залучених коштів становить 100%, що свідчить про низьку фінансову стійкість банку, однак позитивно характеризує його ділову активність.

Головним джерелом аналізу динаміки та масштабів діяльності банку буде служити Баланс ПАТ КБ «Приватбанк» за 31.12.2015 р. та 31.12.2016р. (Додаток А).

Побудуємо аналітичну таблицю «Аналіз динаміки та масштабів діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» щодо залучення ресурсів» (табл.2.2), де розрахуємо частку зобов'язань у валюті балансу, співвідношення зобов'язань та капіталу (коефіцієнт фінансового важеля), абсолютне та відносне відхилення за даними Банківського балансу (Додаток А).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки та масштабів депозитної діяльності ПАТ КБ
«Приватбанк»

Показники	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Зобов'язання банку, млн.грн.	231101	206065	-25036	-12.15
Капітал банку, млн.грн.	27510	(882)	-28392	3219.05
Валюта балансу, млн.грн.	258611	205183	-53428	-26.04
Частка зобов'язань у валюті балансу	89.368	100.43	11.06	11.01
Коефіцієнт фінансового важеля (1:2)	8.4	-233.63	-242.03	103.59

Проаналізувавши масштаби та динаміку депозитної діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» можна зробити наступні висновки:

За аналізований період банк значно звужив масштаби своєї діяльності, про що свідчить зменшення валюти балансу на 53428 млн.грн., або на 26.04%. При цьому зменшення ресурсної бази відбувалось як за рахунок залучених коштів, так і завдяки скороченню власного капіталу банку. Це, безумовно, негативно характеризує роботу банку. Так, капітал банку зменшився на 28392млн.грн., або на 3219.05%, а його зобов'язання — на 25036млн.грн., або на 12.15%.

Питома вага зобов'язань у загальних джерелах формування ресурсів збільшилась і становить 100.43%. Капітал ПАТ КБ «Приватбанк» є від'ємний — оскільки банк було націоналізовано.

Зобразимо масштаби та динаміку депозитної діяльності банку більш наочно рис. 2.1.

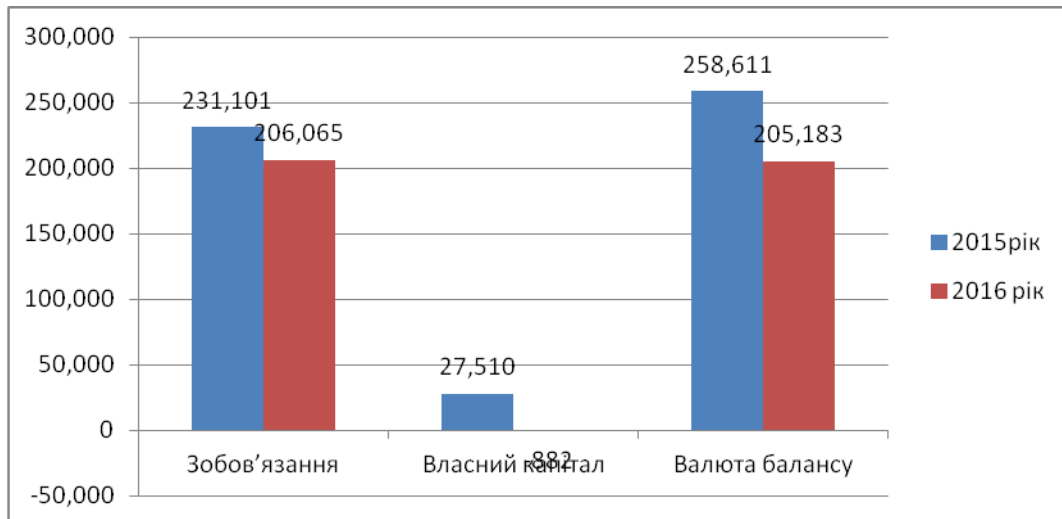


Рис.2.1. Динаміка депозитної діяльності банку

Аналіз ділової активності ПАТ КБ «Приватбанк» щодо залучення ресурсів буде проведений за наданою банком звітністю за 2015-2016 роки. В аналізі слід простежити зміни загального обсягу зобов'язань банку та зміну кожного із показників, що складають зобов'язання банку. Головним джерелом аналізу ділової активності ПАТ КБ «Приватбанк» щодо залучення ресурсів буде служити Баланс ПАТ КБ «Приватбанк» за 31.12.2015 р. та 31.12.2016р. (Додаток А).

Побудуємо аналітичну таблицю Аналіз ділової активності ПАТ КБ «Приватбанку» (табл.2.3), де розрахуємо питому вагу складових зобов'язань банку, абсолютне та відносне відхилення за даними Банківського балансу (Додаток А).

Відповідно до проведеного аналізу ділової активності ПАТ КБ «ПриватБанк» щодо залучення фінансових ресурсів за 2015-2016 роки, можна зробити такі висновки.

Таблиця 2.3

Аналіз ділової активності ПАТ КБ «Приватбанку»

Показники	2015 рік		2016 рік		Відхилення (+,-)		
	млн. грн.	Питома вага	млн. грн.	Питома вага	Абсолютне	Відносне	Структурою
Кошти банків	31707	13.72	20714	10.05	-10993	-34.67	-3.67
Кошти клієнтів	177974	77.01	181133	87.9	3159	1.77	10.89
Боргові цінні папери, емітовані банком	9271	4.01	2	0.01	-9269	-99.98	-4
Резерви за зобов'язаннями	2169	0.94	4000	1.94	1831	84.42	1
Субординований борг	9047	3.91	122	0.05	-8925	-98.65	-3.86
Усього зобов'язань	231101	100	206065	100	-25036	-10.83	0

2016 році порівняно з 2015 роком зобов'язання банку зменшились у абсолютному значенні на 25036 млн. грн. та на 10.83% у відносному значенні, що є негативним моментом для банку, оскільки свідчить про зменшення депозитної бази банку і зменшує можливості банку щодо проведення активних операцій. При цьому структура залучення фінансових ресурсів, має неоднорідний вигляд.

У 2016 році порівняно з 2015 роком зменшились кошти банків у абсолютному значенні на 10993 млн. грн., у відносному – на 34.67%, за структурою – на 3.67%. Такі зміни свідчать про зменшення міжбанківських операцій і негативно впливають на обсяги ресурсної бази банку.

У 2016 році порівняно з 2015 роком кошти клієнтів банку у абсолютному значенні збільшились на 3159 млн. грн., а у відносному на 1.77%. Це свідчить про стабільність ресурсів банку, що позитивно впливає на його ліквідність і

зменшує його залежність від міжбанківських позик. При цьому частка коштів клієнтів банку збільшилась на 10.89%.

У 2016 році порівняно з 2015 роком боргові цінні папери, емітовані банком зменшились на 9269 млн. грн., у абсолютному значенні та на 99.98% у відносному значенні, за структурою 4%. Такі зміни є свідченням відхилення банку від раніше вибраної депозитної політики.

Субординований борг у 2016 році порівняно з 2015 роком зменшився на 8925 млн. грн. у абсолютному значенні та на 98.65% у відносному значенні. Це є моментом негативним для банку.

Зобразимо масштаби та динаміку ділової активності банку більш наочно рис. 2.2.

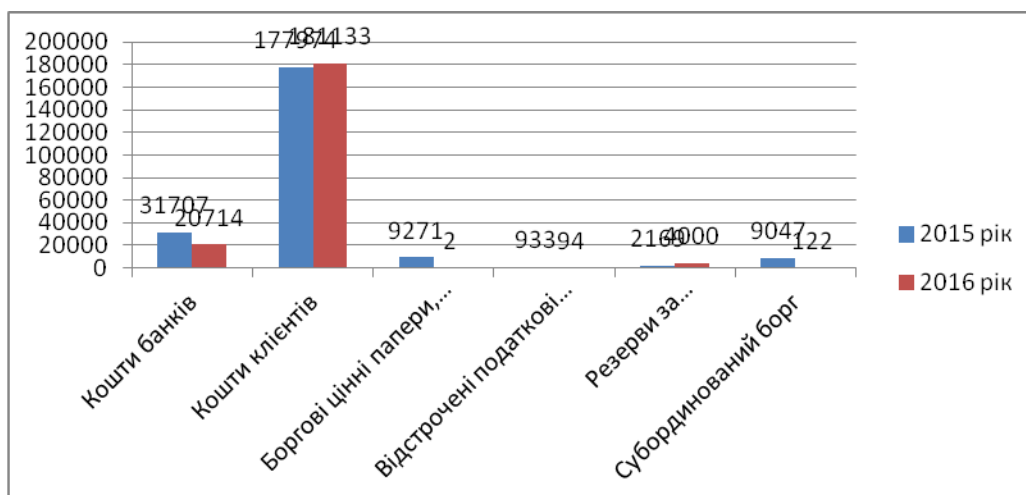


Рис.2.2. Динаміка ділової активності ПАТ КБ «Приватбанк»

Основну частину залучених ресурсів комерційних банків складають депозити, тобто грошові кошти, внесені в банк його клієнтами - фізичними та юридичними особами.

Джерелами формування банківських депозитних ресурсів є тимчасово вільні кошти фізичних та юридичних осіб: кошти населення, підприємств та організацій, залучені у формі вкладів, та інші кошти клієнтів на поточних та інших рахунках банківських установ. Для залучення депозитних ресурсів банки

відкривають поточні та строкові рахунки як для фізичних і юридичних осіб, так і для банків.

Оскільки частка депозитів у зобов'язаннях найбільша, то потрібно окремо їх проаналізувати (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Основні види депозитних програм ПАТ КБ «ПриватБанку» у 2016 році

Вид	Умови	Можливість часткового зняття	Термін, місяць	Ставка, річних, %
Депозит Плюс	Найвигідніша % ставка, безкоштовне переоформлення вкладу в іншу валюту	Ні	12	13
			6	15
			3	14
Стандарт	Безкоштовне переоформлення вкладу в іншу валюту	Ні	12	11
			6	12
			3	10.5
			1	10
Приват-Вклад	Можливість знімати гроші з рахунку без комісії	Так	12	8.5
Скарбничка	Можливість автоматично накопичувати кошти	Так	12	16
До запитання	Вклади до запитання можуть бути вилучені в будь-який час	Так	12	1

Для своїх вкладників ПАТ КБ «Приватбанк» підготував новий особливий депозит – «Зручний». Цей депозит відрізняється від звичайних вкладів, що відкриваються на стандартні строки 1, 3, 6 або 12 місяців.

У разі оформлення нового вкладу «Зручний» клієнт не прив'язується до стандартних строків депозитів і сам обирає зручну дату для закінчення вкладу. Обрати можна будь-яку дату в проміжку 60–360 днів від поточної дати. Залежно від строку вкладу, який вибере клієнт, після вибору дати закінчення, буде встановлена процентна ставка за депозитом [61].

Послуга «Скарбничка» допомагає легко накопичувати гроші і отримувати персональні знижки та бонуси. Цим сервісом користуються вже понад 9 мільйонів жителів України. Умови послуги «Скарбничка» ПАТ КБ «Приватбанк» представлено в (табл.2.5) [74].

Таблиця 2.5

Умови послуги «Скарбничка» ПАТ КБ «Приватбанк»

Вид відчислень	Умови відчислень	Приклади використання
Від надходжень	Під час кожного надходження коштів на Вашу картку зазначена Вами сума чи відсоток (від 1 до 100%) від зарахованих коштів буде автоматично відкладатися у Вашу «Скарбничку».	Відкладати в «Скарбничку» по 15 грн щоразу, коли на картку надходять гроші; Відкладати в «Скарбничку» по 10% від суми надходжень.
Від витрат	Під час кожної витрати за Вашою картою (купівля товарів у магазинах, зняття готівки в банкоматі, оплата будь-яких послуг) на «Скарбничку» буде автоматично відкладатися визначена сума, відсоток від витрат або «округлення».	Відкладати в «Скарбничку» по 10% від витрат, які Ви робите за картою; Відкладати в «Скарбничку» по 20 грн щоразу, коли Ви витрачаєте гроші з картки; округляти Ваші витрати до 10 грн. Це означає, що якщо Ви зробите купівлю на 26 грн 70 копійок, то у Вашу «Скарбничку» буде відкладено 3 грн 30 копійок.
Регулярний платіж	Ви можете просто перераховувати на «Скарбничку» визначену суму раз на місяць.	Ви можете відкладати по 300 грн щомісяця 5 числа.
Округлення залишку	В кінці кожного дня баланс Вашої картки округляється до 10 або 100 гривень, а «дрібниця» автоматично поступає в «Скарбничку».	Округлення залишку до 10 грн. В кінці дня баланс Вашої картки складає 853 гривні. На наступний ранок баланс картки складе 850 гривень, а до «Скарбнички» буде відправлено 3 гривні; Округлення залишку до 100 грн. В кінці дня баланс Вашої картки складає 853 гривні. На наступний ранок баланс картки складе 800 гривень, а в «Скарбничку» буде відправлено 53 гривні.

ПАТ КБ «Приватбанк» також пропонує вклади «Депозитний сертифікат». Це іменний цінний папір ПАТ КБ «Приватбанк», що посвідчує суму внесеного клієнтом у банк вкладу та право отримати його в установлений строк з

відсотками в повному обсязі. На цінні папери не поширюються законодавчі обмеження з отримання вкладів. Привілеї з «Депозитним сертифікатом» представлено у (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Привілеї з «Депозитним сертифікатом»

	Привілеї
1.	Гарантоване отримання повної суми у валюті вкладу готівкою за один день без обмежень НБУ (після проведення експертизи бланка сертифіката).
2.	Найвигідніша процента ставка на весь строк дії вкладу.
3	Багаторівневий захист бланків сертифікатів (сертифікат виготовлено на єдиному державному підприємстві «Поліграфічний комбінат «Україна», уповноваженому Міністерством фінансів і Національним банком України випускати цінні папери).
4.	Захист Фондом гарантування вкладів.

Умови оформлення «Депозитного сертифікату» наступні:

- Мінімальна сума вкладу 20 000 грн.;
- Максимальна сума вкладу 1 000 000 грн.;
- Поповнення вкладу – ні
- Виплата відсотків наприкінці строку
- Часткове зняття – ні
- Продовження вкладу – ні
- Валюта вкладів Долар США, євро.
- Строк вкладу - 12 міс., 6 міс.
- Ставка, річних - 3,75 %, 2,35 %.

Програма лояльності «Бонус Плюс» - це програма, яка дозволяє власникам карток «Приватбанку» отримувати бонуси до 20% у мережі партнерів програми. При оплаті товарів карткою банку можна отримати бонус від 1 до 20% від суми. Кожний учасник програми встановлює свій розмір

бонуса. У разі відкриття вкладу «Депозит Плюс» частина нарахованих процентів зараховується щомісяця на рахунок «Бонус Плюс» клієнта. З рахунку «Бонус Плюс» картки банку, що містить логотип полунички, клієнт може оплатити покупку в будь-якому магазині – партнері програми.

Проаналізуємо структуру депозитного портфеля ПАТ КБ «Приватбанк» за строками використання (табл. 2.7).

У 2016 році порівняно з 2015 роком депозитні операції збільшилися на 3159 млн. грн. у абсолютному значенні, у відносному на 1,77%, що є позитивним моментом для банку.

В коштах клієнтів займають поточні кошти 29.77% у 2015 році та 25.91% у 2016 році, та строкові кошти (70.23% та 74.09% відповідно). При цьому, якщо розглядати динаміку цих коштів, то у 2016 році відбулися деякі зміни у їхній структурі.

Таблиця 2.7

Аналіз структури депозитного портфеля ПАТ КБ «Приватбанк»

Показник и	2015 р.		2016 р.		Відхилення		За струк- турою, %
	Сума, ти с. грн.	Питома вага, %	Сума, т ис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне, т ис. грн.	Відносне, %	
Операції клієнтів, у т.ч.:							
- поточні	52985	29.77	46937	25.91	-6048	-11.41	-3.86
- строкові	124989	70.23	134196	74.09	9207	7.37	3.86
Усього депозитни х операцій	177974	100	181133	100	3159	1.77	0

Банк збільшив обсяги та частку строкових коштів на 9207 млн. грн. та 7.37% відповідно та зменшив відповідно поточні кошти на -6048 тис. грн. та 11.41% відповідно. Такі зміни є свідченням переорієнтації політики банку щодо залучення коштів в бік строкових коштів, що є моментом позитивним для

банку, оскільки збільшується стабільність ресурсної бази. Зобразимо динаміку коштів клієнтів на рахунках більш наочно рис. 2.3.

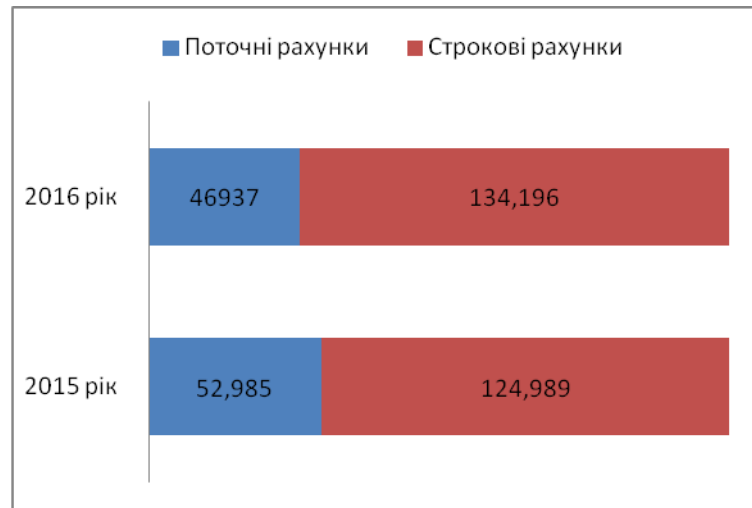


Рис.2.3. Динаміка коштів клієнтів на рахунках

ПАТ КБ «Приватбанк» має за стратегію підтримання стійкості депозитів. Важливими елементами такої стратегії є підвищення якості обслуговування клієнтів, стабільність процента, щоб клієнти залишалися вірними банку в період кризових ситуацій.

У процесі формування оптимальної ресурсної бази банку насамперед необхідно визначити пріоритети окремих видів ресурсів, для чого здійснюється структурний аналіз ресурсної бази банку. Ефективність оптимізації забезпечуватиметься тільки за умови врахування всіх наявних обмежень на ресурси та можливостей їх залучення.

2.2. Аналіз строкових депозитів ПАТ КБ «ПриватБанк»

Строкові депозити — це зобов'язання, які мають певний строк. Це кошти, що зберігаються на депозитних рахунках у банку протягом строку, визначеного у депозитній угоді. Як правило, внески на визначений строк розміщуються у

великих сумах. Банки виплачують за строковими депозитами більш високий відсоток, ніж за депозитами до запитання. Збереження коштів на строкових депозитах вигідно як клієнту, так і банку. Банки користуються залученими коштами протягом тривалого і, головне, наперед обумовленого (відомого їм) терміну. Це дає банку можливість збільшувати обсяги кредитних ресурсів.

Зростання частки строкових депозитів (незважаючи на те, що це більш дорогий ресурс) позитивно впливає на ліквідність балансу та сприяє стійкості та надійності ресурсної бази. Аналізуються окремі показники, що характеризують стабільність строкових депозитів.

Аналіз строкових депозитів проводиться за допомогою системи показників.

1. Рівень осідання депозитних вкладень:

$$P_{\text{осід}} = \frac{З.кін. - З.почат}{\text{Обор.з.д}}, \quad (2.4)$$

де З.кін. – залишок на кінець;

З.почат. – залишок на початок;

Обор.з.д. – оборот знаходження депозитів.

Цей коефіцієнт повинен розраховуватися на кілька дат, щоб простежити загальну тенденцію (поведінку) вкладів. Розрахунок коефіцієнта тільки на дві звітні дати (за один період) може призвести до помилкового тлумачення реальних подій.

2. Тривалість одного обороту депозитних вкладень у днях (або середній термін зберігання вкладених коштів). Для його розрахунку використовується формула:

$$t = \frac{\text{Середній залишок вкладів}}{\text{Оборот з видачі вкладів}} * \text{Кількість днів у періоді}, \quad (2.5)$$

де Сер.з.вк. – середній залишок вкладів;

Об.в.вкл. – оборот з видачі вкладів;

К.дн. - кількість днів у періоді.

Даний показник відбиває в динаміці стабільність вкладів, що дуже важливо для оцінювання вкладів як ресурсів короткострокового кредитування. Чим більший цей показник, тим стабільніша ресурсна база. Тобто позитивною вважається тенденція уповільнення оборотності депозитних вкладів.

3. Швидкість обертання, або кількість оборотів коштів (N):

$$N = \frac{\text{Об.повер.поз.}}{\text{Сер.з.поз.борг}}, \quad (2.6)$$

де Об.повер.поз. – оборот з повернення позики;

Сер.з.поз.борг. - середній залишок позикової заборгованості.

При цьому оборот з повернення являє собою суму погашених позик або дохід від реалізації кредитів (разом із процентами).

Даний показник (N) характеризує, скільки оборотів здійснюють кредити за аналізований період [12].

Розрахуємо коефіцієнт оборотності коштів та коефіцієнт осідання коштів на рахунках клієнтів. Також визначимо швидкість обертання депозитів та тривалість одного обороту депозитів у днях.

Аналіз строкових депозитів ПАТ КБ «Приватбанк» буде проведений за наданою банком звітністю за 2015-2016 роки. В аналізі слід простежити зміни швидкості обертання кредитних вкладень, тривалості одного обороту депозитних вкладень.

Головним джерелом аналізу строкових депозитів є Баланс ПАТ КБ «Приватбанк» за 31.12.2014р., 31.12.2015р. та 31.12.2016р.

Побудуємо аналітичну таблицю «Аналіз оборотності строкових депозитів ПАТ КБ «Приватбанк» (табл.2.8), де розрахуємо середні залишки депозитних вкладень, умовне вивільнення, швидкість обертання, тривалість одного обороту та рівень осідання депозитів.

Таблиця 2.8

«Аналіз оборотності строкових депозитів ПАТ КБ «Приватбанк»

Показник	2015 рік	2016 рік	Відхилення (+,-)
1.Залишок депозитних вкладень на початок періоду, млн.грн.	140680	177974	37294
2.Надходження депозитів, млн.грн.	76856	85340	8484
3.Видача депозитних вкладів (повернення), млн.грн.	39562	82181	42619
4.Залишок депозитних вкладень на кінець періоду, млн.грн.	177974	181133	3159
5.Швидкість обертання депозитів, раз	0.25	0.46	0.21
6.Тривалість одного обороту депозитних вкладень (середній термін зберігання), днів	1469	797	-672
7.Умовне вивільнення або залучення ресурсів, млн.грн.	141499	157119	15620
8. Середні залишки депозитних вкладів, млн.грн.	159327	179553.5	20226.5

Розрахуємо рівень осідання депозитів:

$$P_{\text{осід1}} = \frac{177974 - 140680}{76856} * 100\% = 48.52 \%$$

$$P_{\text{осід2}} = \frac{181133 - 177974}{85340} * 100\% = 3.7 \%$$

Проаналізувавши оборотність строкових депозитів робимо висновки:

Швидкість оборотності депозитних вкладів за аналізований період збільшилась. Так, кількість оборотів депозитів у 2015 році становила 0.25 раза, а в 2016 р. — 0.46 раза. Відповідно тривалість одного обороту в днях зменшилась із 1469 днів до 797 днів, або на 672 дні. Такі зміни є моментом негативним і сприяють послабленню ліквідності банку. Зменшення тривалості одного депозитного обороту свідчить про те, що зменшується середній термін збереження депозитних вкладень на рахунках банку.

Рівень осідання депозитних вкладень у базисному періоді становить 48.52 %, а у звітному періоді — 3.7 %, тобто зменшився на 44.82 %, такі зміни є моментом негативним для банку.

Зобразимо динаміку строкових депозитів більш наочно рис.2.4.

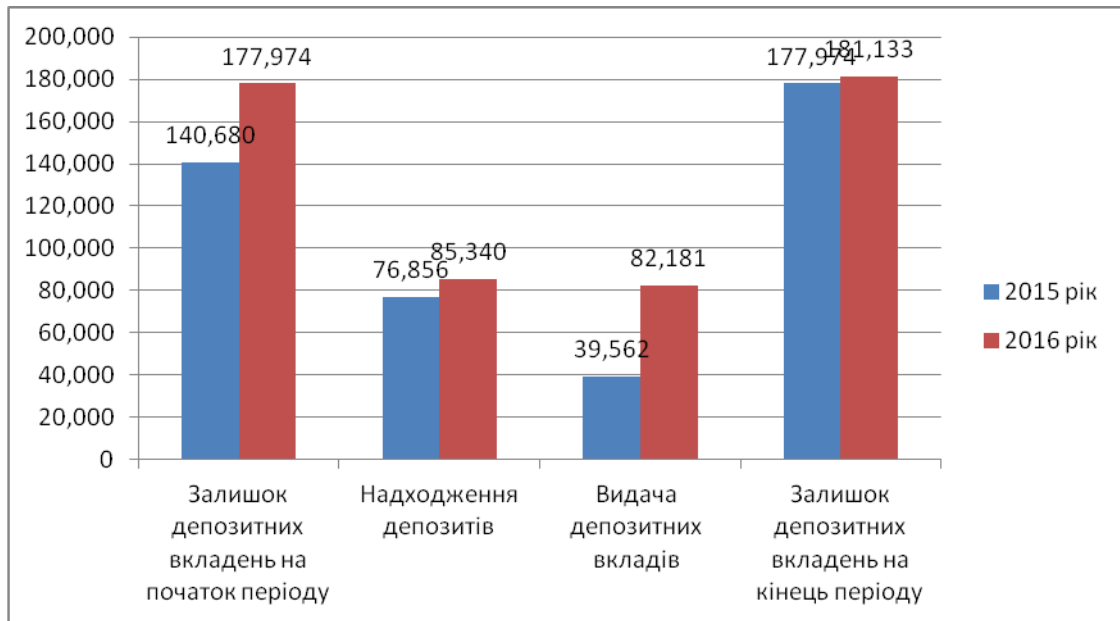


Рис.2.4. Динаміка строкових депозитів

Банки повинні мати свою стратегію підтримання стійкості депозитів. Важливими елементами такої стратегії є підвищення якості обслуговування клієнтів, стабільність процента, щоб клієнти залишалися вірними банку в період кризових ситуацій.

ПАТ КБ «Приватбанк» пропонує клієнтам строковий депозит «Стандарт». Умови договору представлено в (Додатку Г).

2.3. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів ПАТ КБ «Приватбанк»

У сучасних умовах економічного розвитку країни, коли залучення строкових депозитів ускладнюється внаслідок дефіциту власних оборотних коштів підприємств та високих темпів інфляції, зростає значення міжбанківських кредитів під час формування ресурсної бази банків.

Міжбанківські кредити використовуються: для оперативного регулювання ліквідності балансу банку; для надання кредитів вигідним позичальникам.

Метою аналізу міжбанківських кредитів є визначення:

- залежності діяльності комерційного банку від міжбанківських кредитів;
- доцільності залучення міжбанківських кредитів;
- ефективності використання міжбанківських кредитів.

Основна частина міжбанківських договорів має терміновий характер, але деяка їх частина укладається в безстроковій формі. Це передбачає надання міжбанківського кредиту на мінімальний термін, установлений договором, після закінчення якого кредит переходить у безстроковий, тобто може бути стягнений банком у будь-який час за попереднім повідомленням. За будь-якої форми договору процентна ставка встановлюється виходячи з рівня, що склався на ринку в день його підписання.

Характеристика використання МБК починається з аналізу зміни питомої ваги МБК у загальних зобов'язаннях банку за певний період та в загальному обсязі балансу. Для цього використовуються такі коефіцієнти:

1. Питома вага МБК від загального обсягу зобов'язань банку:

$$K_1 = \frac{\text{МКБ отр.}}{\text{ЗБ}}, \quad (2.7)$$

де МКБ отр. – МБК отримані;

ЗБ – Зобов'язання, всього.

Оптимальне значення цього коефіцієнта має бути 0,25—0,40.

Даний коефіцієнт характеризує ступінь мінімізації ризику стійкості ресурсної бази або її витратності. Значення коефіцієнта 0,25 забезпечує мінімізацію витрат. Значення коефіцієнта 0,40 забезпечує мінімізацію ризику стійкості.

2. Питома вага МБК, отриманих у валюті балансу, тобто в усіх джерелах:

$$K_2 = \frac{\text{МКБ отр.}}{\text{ВБ}}, \quad (2.8)$$

де МКБ отр. – МКБ отримані;

ВБ - валюта балансу.

Оптимальне значення даного коефіцієнта має бути 0,2—0,35.

Такий аналіз дозволить проаналізувати ступінь залежності комерційного банку від міжбанківського кредиту.

Отже, аналіз окремих видів залучених ресурсів дає змогу конкретизувати способи підвищення ліквідності та прибутковості роботи банку. Збільшення зобов'язань банку оцінюється позитивно, адже це свідчить про зростання суми кредитних ресурсів.

Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів ПАТ КБ «Приватбанк» буде проведений за наданою банком звітністю за 2015-2016 роки. В аналізі слід простежити зміни питомої ваги МКБ у загальних зобов'язаннях банку, ступінь залежності комерційного банку від міжбанківського кредиту.

Головним джерелом аналізу використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів є Баланс ПАТ КБ «Приватбанк» за 31.12.2015 р. та 31.12.2016р. (Додаток А) та примітки до окремої фінансової звітності.

Побудуємо аналітичну таблицю «Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів ПАТ КБ «Приватбанк» (табл.2.9), де розрахуємо питому вагу МКБ у зобов'язаннях банку, питому вагу МКБ у валюті балансу, відношення МКБ отриманих до МКБ виданих та абсолютне відхилення.

Проаналізувавши ступінь залежності комерційного банку від МКБ робимо наступні висновки.

Таблиця 2.9

Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів
ПАТ КБ «Приватбанк»

Показники	2015 р.	2016 р.	Відхилення, млн.грн.
Загальна сума МБК отриманих, у тому числі від НБУ	31707	20714	-10993
Загальна сума кредитних вкладень	189314	43582	-145732
Загальна сума МБК виданих	3365	2410	-955
Загальний обсяг зобов'язань банку	231101	206065	-25036
Розмір капіталу (брутто)	27510	(882)	-28392
Статутний фонд	21257	50695	29438
Валюта балансу	258183	258611	428
Питома вага МБК у зобов'язаннях банку	0.14	0.10	-0.04
Питома вага МБК у валюті балансу	0.12	0.08	-0.04
Відношення МБК отриманих до МБК виданих	9.42	8.59	-0.83

У 2016 році порівняно з 2015 роком відношення МБК отриманих до МБК виданих зменшилось у абсолютному значенні на 0.83 та складає 8.59. Перевищення обсягу кредитів отриманих над кредитами наданими вважається негативним моментом і розцінюється як не ефективне розміщення ресурсів.

У 2016 році порівняно з 2015 роком питома вага МБК у зобов'язаннях банку зменшилась у абсолютному значенні на 0.04 та складає 0.10. В той момент як оптимально значення цього коефіцієнта має бути 0,25-0,40.

У 2016 році порівняно з 2015 роком питома вага МБК у валюті балансу зменшилась у абсолютному значенні на 0.04 та складає 0.08. Оптимальне значення даного коефіцієнта має складати 0,2 – 0,35.

Зобразимо динаміку міжбанківських кредитів більш наочно рис.2.5.

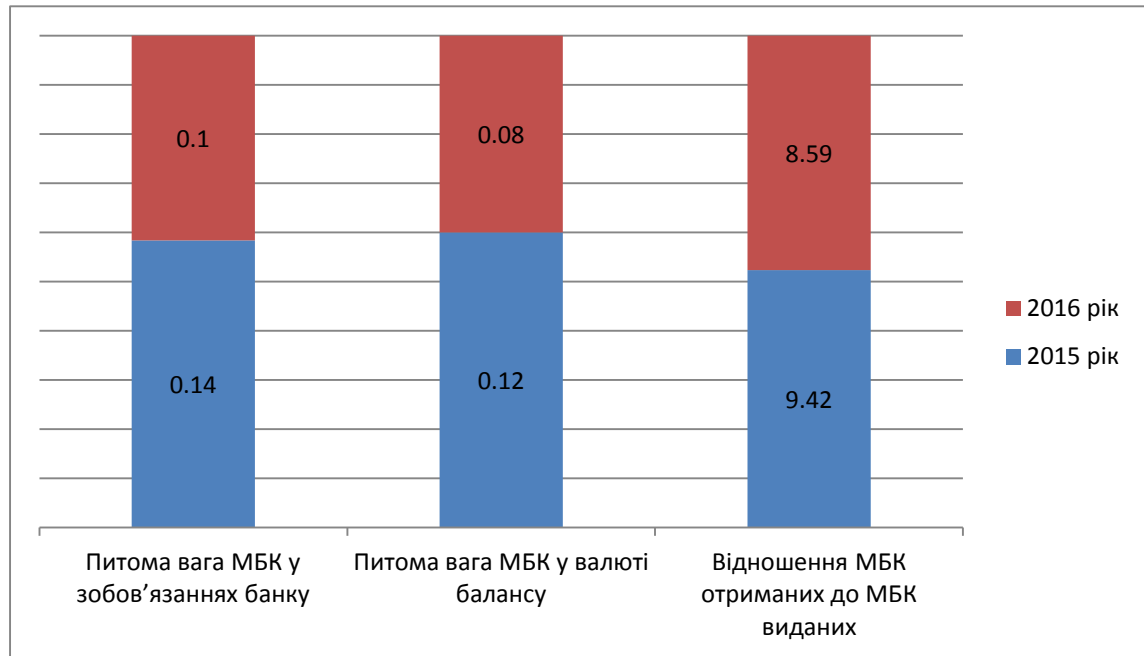


Рис.2.5. Динаміка міжбанківських кредитів

Висновки до розділу 2

ПАТ КБ «Приватбанк» є одним з перших приватних комерційних банків, створених в Україні. Клієнтами банку є фізичні і юридичні особи. Значну частину клієнтів, що обслуговуються банком, складають підприємства малого і середнього бізнесу.

Аналіз діяльності банку здійснюється за допомогою різноманітних показників діяльності комерційного банку, які беруться з документів, що формують інформаційну базу економічного аналізу.

Основну частину залучених ресурсів комерційних банків складають депозити, тобто грошові кошти, внесені в банк його клієнтами - фізичними та юридичними особами.

Для своїх вкладників ПАТ КБ «Приватбанк» підготував новий особливий депозит – «Зручний». Послуга «Скарбничка» ПАТ КБ «Приватбанк» допомагає

легко накопичувати гроші і отримувати персональні знижки та бонуси. ПАТ КБ «Приватбанк» також пропонує вклади «Депозитний сертифікат».

ПАТ КБ «Приватбанк» має за стратегію підтримання стійкості депозитів. Важливими елементами такої стратегії є підвищення якості обслуговування клієнтів, стабільність процента, щоб клієнти залишалися вірними банку в період кризових ситуацій.

Зростання частки строкових депозитів (незважаючи на те, що це більш дорогий ресурс) позитивно впливає на ліквідність балансу та сприяє стійкості та надійності ресурсної бази. Аналізуються окремі показники, що характеризують стабільність строкових депозитів.

У сучасних умовах економічного розвитку країни, коли залучення строкових депозитів ускладнюється внаслідок дефіциту власних оборотних коштів підприємств та високих темпів інфляції, зростає значення міжбанківських кредитів під час формування ресурсної бази банків.

Міжбанківські кредити використовуються: для оперативного регулювання ліквідності балансу банку; для надання кредитів вигідним позичальникам.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ

3.1. Мінімізація ризиків при формуванні зобов'язань та ресурсної бази банку

Здійснення банківської діяльності та формування ресурсної бази не в змозі уникнути ризики, що є в основі функціонування будь-якого банку.

На погляд вітчизняних авторів, банківський ризик - це ймовірність відхилення від запланованих показників діяльності банку через виконання активно-пасивних операцій, їх організацію, стан корпоративного управління та вплив факторів зовнішнього середовища, наслідки якої можуть бути негативними, нульовими або позитивним [1].

Виникнення банківських ризиків обумовлено тим, що вартість банківських активів та зобов'язань піддається змінам під впливом найрізноманітніших чинників: політичних, соціальних, економічних та інших.

Метою проведення класифікації банківських ризиків є створення такої управлінської системи, яка б дала змогу банківській установі прогнозувати, аналізувати та мінімізувати окремі їх різновиди та досягти зменшення впливу сукупного ризику на свою діяльність.

Фактори, що впливають на збільшення рівня ризику представлено в (табл.3.1).

В економічній літературі виокремлюють велику кількість видів ризиків, притаманних банківській системі.

Таблиця 3.1

Фактори, що впливають на збільшення рівня ризику

	Фактори
1.	Неочікувані зміни обставин;
2.	Необхідність вирішення завдань, які не відповідають компетенції або досвіду менеджерів банку;
3.	Зволікання з прийняттям рішення щодо впровадження певних заходів, спрямованих на мінімізацію ризику;
4.	Неправильно визначений метод управління ризиком;
5.	Помилки в оцінці рівня ризику та можливості взяття його банком.

Так, з погляду сфер виникнення та можливостей управління банківські ризику поділяють на зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх належать ризику, які виникають у зовнішньому щодо банку середовищі і безпосередньо не залежать від його діяльності. Це політичні, правові, соціальні та загальноекономічні ризику, що виникають у разі загострення економічної кризи в країні, політичної нестабільності, війни, заборони на платежі за кордон, консолідації боргів, введення ембарго, відміни імпорتنих ліцензій, стихійного лиха (пожежі, повені, землетруси), приватизації, націоналізації, неадекватного правового регулювання тощо. Основними чинниками, які впливають на рівень зовнішніх ризиків, є політичні та економічні [5].

Серед зовнішніх ризиків НБУ рекомендовано виділяти п'ять основних груп:

- ризик форс-мажорних обставин — виникнення непередбачених обставин, які негативно впливають на діяльність банку чи (та) його партнерів;
- ризик країни — можливість настання несприятливих для діяльності банку умов у політичній, правовій чи економічній сфері країни, в якій проводить діяльність банк або його партнери, клієнти;

- зовнішньополітичний ризик — імовірність зміни міжнародних відносин, а також політичної ситуації в одній із країн, які впливають на діяльність банку або його партнерів (війни, міжнародні скандали, закриття кордонів і т. п.);

- правовий ризик — пов'язаний зі змінами законодавства різних країн;

- макроекономічний ризик — імовірність несприятливих змін кон'юнктури на окремих ринках або всієї економічної ситуації в цілому (економічна криза). Важлива складова макроекономічного ризику — інфляційний ризик.

Ризик інфляції — це ймовірність майбутнього знецінювання грошових коштів, тобто втрати їх купівельної спроможності. Цей ризик є загальноекономічним явищем, і тому банки не можуть істотно впливати на нього. Але банки можуть використати високі темпи інфляції з метою підвищення дохідності своїх операцій. З огляду на специфіку своєї діяльності банки мають реальні шанси опинитися серед тих, хто скористався стрімкою інфляцією на свою користь за рахунок значних приростів грошової маси та дії кредитного мультиплікатора у процесі кредитування клієнтів. Проте ризик інфляції має і негативний вплив, який виявляється у знецінюванні банківських активів та коштів власників банку — акціонерного капіталу [15].

Вплив зовнішніх ризиків на результативність роботи банку дуже високий, управління цими ризиками найскладніше, а найчастіше — неможливе. Тому банк має враховувати можливий вплив зовнішніх ризиків та оцінювати ймовірність виникнення екстремальних обставин за допомогою стрес-сценаріїв. Для оцінювання зовнішніх ризиків застосовуються в основному логічні методи аналізу. Також розроблюються відповідні нагальні заходи у формі плану дій на випадок настання кризових обставин. Цей план слід регулярно оновлювати та тестувати. Такий план є невід'ємною складовою механізмів контролю за рівнем ризиковості діяльності банку.

До внутрішніх належать ризики, що виникають безпосередньо в процесі діяльності банку й зумовлені кількістю його клієнтів, партнерів, зв'язків, спектром банківських операцій і послуг. Внутрішні ризики порівняно із зовнішніми краще піддаються ідентифікації та оцінці [44].

У свою чергу внутрішні ризики за сферою виникнення поділяються на фінансові та функціональні.

Фінансові ризики — це ризики, що мають високу ймовірність визначення кількісної величини, належать до внутрішніх ризиків та виникають у процесі здійснення активно-пасивних операцій банку. До фінансових належать такі ризики, як кредитний, ризик ліквідності, валютний і ринковий ризики, відсотковий ризик, ризик зміни ресурсної бази та ін.

Функціональні ризики — це ризики, що належать до зовнішнього середовища банку і майже не піддаються кількісній оцінці. До функціональних належать технологічний ризик, ризик зловживань, документарний ризик, ризик трансакції, операційний ризик, стратегічний ризик, ризик впровадження нових банківських продуктів, юридичний ризик і ризик втрати репутації. Порівняно з фінансовими функціональні ризики важче виявити та оцінити, але банки обов'язково мають їх враховувати у зв'язку з фінансовими втратами, які виникають у разі настання функціональних ризиків.

Класифікацію банківських ризиків подано на рис. 3.1.

Банки з підвищеним ризиком або сфери діяльності із підвищеними параметрами ризику потребують більшої уваги з боку служби банківського нагляду. Національний банк визнає різні рівні складності ризику, на який наражаються банки. Національний банк має на меті забезпечення якісного нагляду, спрямованого на визначення суттєвих існуючих або потенційних проблем в окремих банках або в банківській системі в цілому, а також на забезпечення належного усунення таких проблем [49].



Рис. 3.1. Класифікація банківських ризиків

У контексті нагляду на основі оцінки ризиків Національний банк визначає банківський ризик за його впливом на капітал і надходження. Ризик – це ймовірність того, що події, очікувані або неочікувані, можуть мати негативний вплив на капітал та/або надходження банку.

З метою здійснення банківського нагляду Національний банк виділив дев'ять категорій ризику, а саме: кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий ризик, валютний ризик, операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик. Ці категорії не є взаємовиключними; будь-який продукт або послуга може наражати банк на декілька ризиків. Однак для зручності аналізу Національний банк виявляє та оцінює ці ризики окремо. Запроваджена класифікація банківських ризиків практично повністю відповідає загальноприйнятій у банківській справі класифікації [52].

Розглянемо більш детально ризик зміни ресурсної бази, який є одним із фінансових ризиків. Ризик зміни ресурсної бази тісно пов'язаний з ринковим, відсотковим і валютним ризиками. При формуванні ресурсної бази банк повинен враховувати ймовірність збільшення витрат щодо залучення ресурсів у разі зміни ситуації на фінансовому ринку. Наприклад, у випадку залучення довгострокових вкладів банк зазнає збитків у випадку зниження відсоткової ставки на депозитному або кредитному ринках. І навпаки, у випадку залучення короткострокових вкладів після настання строку їх виплати банк може постати перед проблемою подорожчання ресурсів.

Одним із напрямів управління ризиком зміни ресурсної бази є розробка депозитної політики, яка має на меті забезпечити банк ресурсами на певний час і за певною ціною для здійснення активних операцій. У процесі її реалізації вирішуються два протилежні завдання: забезпечення стабільності ресурсної бази і мінімізація витрат з її формування. Ризики, пов'язані із здійсненням депозитних операцій, що є головним джерелом формування банківських ресурсів мають важливе значення [69].

Для розробки та впровадження системи управління ризиками визначимо фактори, що сприяють появі депозитних ризиків (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Фактори , що сприяють появі депозитних ризиків

Зовнішні чинники.	Внутрішні чинники
Економічна та політична нестабільність; форс-мажор.	Фінансові проблеми в банку
Законодавчі зміни.	Недолік, неточність інформації в банку, асиметрична (неповна) інформація
Посилення конкуренції	Операційно - технологічні причини (Збої у роботі комп'ютерних систем, поломка, моральний знос)
Зміна кон'юнктури ринку	Зниження якості обслуговування клієнтів

Продовження табл. 3.2

Зовнішні чинники.	Внутрішні чинники
Нестабільність соціальних умов	Погіршення якості та асортименту послуг
Негативна інформаційна компанія по відношенню до банку; зниження довіри до банків	Особистість керівника, котрий працює з клієнтом; помилки в прийнятті рішень

Далі розглянемо основні визначення депозитного ризику, що використовуються вітчизняними авторами (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Огляд визначень депозитного ризику

Автор	Визначення депозитного ризику
С. Козьменко, Ф. Шпиг, І. Волошко	Непередбачене зменшення ресурсної бази у зв'язку із закриттям вкладів.
О. Пернарівський	Міра (ступінь) невизначеності відносно можливості переведення розрахункового або поточного рахунку в інший банк або дострокового вилучення вкладу.
А. Суворов	Ризик, який виникає при формуванні депозитів, пов'язаний із втратами при достроковому вилученні вкладів.
Ю. Потийко	Ризик, пов'язаний із послабленням фінансового стану або банку, або вкладника, або економіки в цілому.
І. Бурденко, О. Пожар, Гіляровська	Ризик, пов'язаний з втратами при достроковому вилученні вкладів.
Автор	Визначення (характеристика) депозитного ризику

Отже, депозитний ризик можна розглядати з двох позицій:

- з позиції банку, депозитний ризик банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості переведення розрахункового або поточного рахунку до іншого банку чи дострокового вилучення вкладу;

- з точки зору клієнта, депозитний ризик – це ризик не розмістити процентні депозити в банку, якщо сума менше мінімуму, отримати обіцяну

процентну ставку в результаті розіграшу; отримувати відсотки не щомісяця, а в кінці терміну, втратити максимум (усі нараховані відсотки) у разі дострокового розірвання депозитного договору, коли втрати можна знизити; одержати вклад у разі дострокового розірвання договору не відразу, а після закінчення декількох місяців [80].

Незалежно від набутої форми всі депозитні ризики мають спільну природу виникнення та, відповідно, однакові фактори формування – рівень довіри клієнтів до банків, а також банків один до одного; стан фінансової системи у цілому та банківської системи зокрема; сезонні зміни потреби населення та підприємств у грошових коштах, коливання та рівень ставок відсотка.

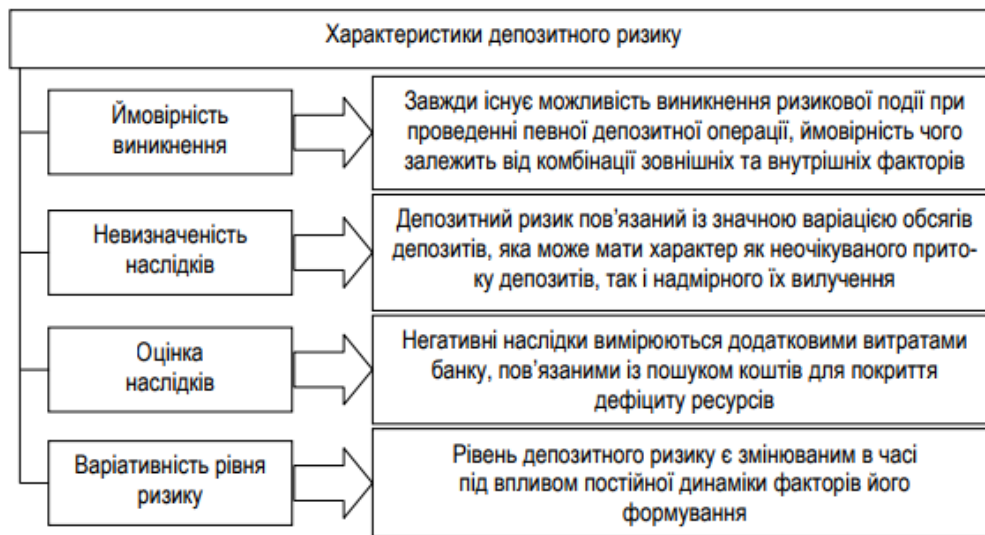


Рис.3.2. Характеристики депозитного ризику

Важливим методологічним аспектом дослідження депозитних ризиків банку є виділення основних змістовних характеристик відповідного економічного поняття рис. 3.2 [56].

Депозитні ризики банків у цілях ефективного управління ними можуть бути класифіковані за такими ознаками, як вид залучених ресурсів, вид

вкладника, джерела виникнення, валюта депозиту, можливість прогнозування та рівень очікуваних збитків (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Класифікація депозитних ризиків банків

Класифікаційна ознака	Види депозитних ризиків
Вид залучених ресурсів	Депозитний ризик коштів до вимоги; Депозитний ризик строкових коштів.
Джерела виникнення	Зовнішній депозитний ризик, що не залежить від діяльності банку; Внутрішній депозитний ризик, який залежить від діяльності банку.
Вид вкладення	Депозитний ризик, зумовлений відтоком коштів юридичних осіб (включаючи інші банки); Депозитний ризик, зумовлений відтоком коштів фізичних осіб.
Валюта депозиту	Депозитний ризик в національній валюті; Депозитний ризик в іноземній валюті.
Можливість прогнозування	Прогнозований депозитний ризик; Непрогнозований депозитний ризик;
Рівень збитків	Мінімальний депозитний ризик; Допустимий депозитний ризик; Критичний депозитний ризик.

Проектування систем управління фінансовими ризиками у банках вимагає чіткої диференціації рівнів депозитного ризику:

- мінімальний депозитний ризик, що відповідає такій оцінці очікуваних збитків, що неістотно впливає на ліквідність банку та не призводить до порушень, встановлених НБУ, нормативів ліквідності (миттєвої ліквідності (Н4), поточної ліквідності (Н5), короткострокової ліквідності (Н6));
- допустимий депозитний ризик, при якому очікувані наслідки збільшення дисбалансу пасивів за строками можуть призвести до проблем з ліквідністю,

оперативне розв'язання яких за рахунок залучення готівки на фінансовому, зокрема, міжбанківському ринку буде супроводжуватися загальним виконанням нормативних вимог НБУ щодо ліквідності;

- критичний депозитний ризик характеризується різким зниженням середньої величини коштів на рахунках клієнтів, що може істотно вплинути на стан ліквідності, а ускладнення з виконанням нормативів ліквідності можуть призвести до банкрутства банку [57].

Ризик щодо формування депозитів (ресурсної бази) тісно пов'язаний з фінансовим, оперативним і валютним ризиками. Тому діяльність банків має базуватися на комплексній системі ризик-менеджменту, яка забезпечувала б надійний процес управління фінансовими та операційними ризиками. Управління ризиками має здійснюватися шляхом встановлення безпечного допустимого рівня ризиків відповідно до завдань банку, що сприяє уникненню або зменшенню їхнього впливу на активи, пасиви та капітал банку. Діяльність з управління ризиками банку має здійснюватися через організаційну структуру, яка, враховуючи зміни ситуації та середовища, й проходить періодичне уточнення і вдосконалення.

Для реалізації комплексного підходу в управлінні ризиками в банку має створюватися спеціалізований підрозділ – Служба ризик-менеджменту. Процес з управління ризиками здійснюватиметься на базі системи внутрішньобанківських нормативних документів. Система ризик-менеджменту включає в себе комплексне вдосконалення етапів ризик-менеджменту: ідентифікацію (виявлення) ризику, кількісну та якісну оцінку (вимірювання) ризику; контроль за ризиком; моніторинг ризику. При формуванні ресурсної бази банк повинен враховувати ймовірність збільшення витрат щодо залучення ресурсів при зміні ситуації на ринку [6].

Система ризик-менеджменту має забезпечувати виконання таких завдань:

- оптимізувати співвідношення потенційних можливостей, ризиків, розміру капіталу і темпів зростання банку;
- реалізовувати системний підхід до оцінки й управління ризиками;
- співвідносити ризики й потенційні можливості для досягнення якнайкращих результатів;
- скласти найважливішу частину процесу ухвалення управлінських рішень;
- підвищувати керованість банку за допомогою створення адекватної структури контролю [14].

Оскільки повністю уникнути ризиків неможливо, ними можна і потрібно управляти, знаходити ефективні методи та інструменти, які б забезпечили їхню мінімізацію. Процес управління ризиками є системним і пов'язаним із виявленням та аналізом ризику, розробкою і вжиттям необхідних заходів щодо його зниження та ефективного моніторингу. Якнайповніше управління ризиками можливе за умови розробки стратегії управління, яка має затверджуватися радою банку і включає визначення ризиків та перелік основних завдань управління ними та функціональну структуру такого управління.

3.2. Сучасні методика управління депозитним ризиком

Депозитний ризик є важливим критерієм не тільки для вкладника, але і для самого банку. Цілком очевидним є те, що будь-якої фінансової організації не вигідно втрачати свою репутацію, не кажучи вже про такі явища, як дефолт, тимчасове банкрутство або відкликання ліцензії на надання послуги депозитного рахунку. Тому кожна угода проходить ретельну перевірку для мінімізації впливу депозитних ризиків.

Важливою проблемою управління депозитним ризиком банку є пошук ефективного інструментарію його оцінювання. Сучасна теорія та практика оцінки депозитного ризику пропонує широкий спектр підходів та показників для розв'язання поставленого завдання [17].

А. М. Герасимовичем запропонував підхід, який доцільно використовувати у випадку аналізу депозитного ризику зовнішніми користувачами фінансової звітності банку. Розглянемо цей підхід більш детально. Розроблені ними методики як вимірників рівня депозитного ризику передбачають застосування коефіцієнтів нестабільності депозитів:

- за обсягом коштів – відношення суми достроково вилучених депозитів протягом певного періоду часу до загальної суми коштів на депозитних рахунках станом на початок періоду з урахуванням термінів залучення коштів;

- за кількістю депозитних угод – відношення кількості депозитних угод, за якими відбулося дострокове вилучення коштів протягом певного періоду, до загальної кількості укладених угод станом на початок цього періоду [19].

Коефіцієнт нестабільності депозитів розраховується за формулою:

$$K_{\text{нест}} = \frac{\text{Сума достроково вилучених депозитів}}{\text{Загальна сума депозитів}}, \quad (3.1)$$

Даний коефіцієнт характеризує рівень достроково вилучених депозитів. Зниження середнього терміну використання депозитів у поєднанні зі значним коефіцієнтом нестабільності (більше 10 %) говорить про посилення нестабільності депозитної бази, що негативно впливає на ліквідність банку.

Чим нижчий коефіцієнт нестабільності, тим вищий мінімальний стабільний залишок, який може бути переоформлений на депозитний рахунок. Такі розрахунки потрібно робити, як за всіма залишками на рахунках клієнтів, так і за окремими рахунками з метою визначення стабільних залишків у окремих клієнтів (щоб проводити з ними роботу щодо відкриття депозитних рахунків). Якщо коливання на рахунках окремих клієнтів значні, а по загальній

сумі рахунків вони невеликі, то ресурсну базу можна вважати стабільною. Якщо підприємство постійно підтримує залишок на поточних рахунках у певних межах, воно може отримувати пільги під час розрахунково-касового обслуговування [28].

Практика показує, що значна частка коштів, які надходять на поточні рахунки клієнтів банку, залишається без руху протягом тривалого строку.

Банки зацікавлені в залученні цих коштів для зміцнення стабільної депозитної бази. Тому банки за допомогою такої методики можуть допомогти клієнтам у визначенні частки коштів від планового виторгу, що осідає на поточному рахунку, яка без шкоди для підприємства може бути розміщена на депозитний рахунок:

$$Ч_{с.д} = \frac{З_{ср}}{Н_{факт}}, \quad (3.2)$$

де $Ч_{с.д}$ – частка коштів від планового виторгу, що може бути розміщена на депозитний рахунок;

$З_{ср}$ – середній залишок коштів на поточному рахунку за відповідний період минулого року;

$Н_{ФАКТ}$ – фактичні надходження на поточний рахунок (фактична реалізація за відповідний період минулого року).

У разі збільшення кількості клієнтів, що обслуговуються в банку, та збільшення частки малих клієнтів, коефіцієнт стабільності залишків на поточних рахунках підвищується за рахунок зменшення амплітуди коливань на цих рахунках. За теорією ймовірності, одночасного відпливу коштів на всіх рахунках не може бути. Відплив коштів з рахунку одного невеликого клієнта компенсується припливом коштів на рахунок іншого клієнта. Тому на банківських рахунках у цілому завжди має місце постійний залишок. Якщо банк має стабільні залишки за депозитами, він може використовувати ці ресурси для кредитування, при цьому витрати за ними будуть мінімальними [38].

Визначимо рівень депозитного ризику в ПАТ КБ «Приватбанк» за 2015 та 2016 роки застосовуючи коефіцієнт нестабільності депозитів, використовуючи дані з примітки до фінансової звітності «Управління фінансовими ризиками» (Додаток В).

$$K_{\text{нест } 2015} = \frac{77706}{177974} = 0.43$$

$$K_{\text{нест } 2016} = \frac{56487}{181133} = 0.31$$

Так, коефіцієнт нестабільності депозитів, розрахований виходячи із суми депозитних вкладень зменшився на 0,12 пунктів. Зменшення даного показника характеризує діяльність банку з позитивної сторони та свідчить про зменшення депозитних ризиків у 2016 році.

Окрім підходу А.М. Герасимовича до оцінки рівня депозитного ризику на сьогоднішній день основу інструментарію оцінки даного ризику становлять методи представлені в (табл.3.5) [70].

Таблиця 3.5

Сучасні методи оцінки ризиків банку

Методи	Переваги методу	Недоліки методу
1. Статистичні:	Високе визначення розміру втрат і ймовірність реалізації ризику в ординарних умовах	Необхідність обробки великого кількості статистичної інформації. Мала ефективність оцінки в умовах кризи
1.1 Метод «Монте Карло »		
1.2 Z-модель Альтмана		
1.3 модель Чесера		
1.4 модель Дюрана		
1.5 var - метод		

Продовження табл. 3.5

Методи	Переваги методу	Недоліки методу
2. Експертні оцінки:	Результативним в умовах нестачі або відсутності достовірної інформації.	Суб'єктивний характер
2.1 метод Дельфи		
2.2 метод «дерево Прийняття рішень»		
2.3 коефіцієнтний аналіз або рейтинги	Ефективний в умовах кризи	
3. Аналітичні:	Включає в себе можливості факторного аналізу параметрів. Висока ефективність оцінки в умовах кризи	Трудомісткий
3.1 дюрація		
3.2 стрес - тестування		

Суть статистичних методів оцінки ризику полягає у визначенні ймовірності виникнення втрат на основі статистичних даних попереднього періоду і встановленні області (зони) ризику, коефіцієнта ризику і т.д.

Розглянемо більш детально методику Д.Дюрана, що є інтегральною оцінкою платоспроможності та ліквідності банку.

В даному випадку методика являє собою підсумовування трьох основних показників, що характеризують платоспроможність, з певними ваговими коефіцієнтами.

Скорингова модель з трьома балансовими показниками. Відповідно до цієї моделі банки мають наступний розподіл по класах:

I - банки з гарним запасом фінансової стійкості, що дозволяє бути впевненим у поверненні позикових засобів;

II - банки, що демонструють деякий ступінь ризику по заборгованості, але ще не розглядаються як ризиковані;

III - проблемні банки;

IV - банки з високим ризиком банкрутства навіть після вжиття заходів щодо фінансового оздоровлення;

V - банки найвищого ризику, практично неспроможні [53].

В (табл. 3.6) представлено угруповання комерційних банків на класи за рівнем платоспроможності.

Таблиця 3.6

Угруповання комерційних банків на класи за рівнем ліквідності

Показник	Межі класів згідно з критеріями				
	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас
Рентабельність активів,%	30% і вище - 50 балів	від 29,9 до 20% - від 49,9 до 35 балів	від 19,9 до 10% - від 34,9 до 20 балів	від 9,9 до 1% - від 19,9 до 5 балів	менше 1% 0 балів
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,0 і вище - 30 балів	від 1,99 до 1,7 - від 29,9 до 20 балів	від 1,69 до 1,4 - від 19,9 до 10 балів	від 1,39 до 1,1 - від 9,9 до 1 бала	1 і нижче 0 балів
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,7 і вище - 20 балів	від 0,69 до 0,45 - від 19,9 до 10 балів	від 0,44 до 0,3 - від 9,9 до 5 балів	від 0,29 до 0,2 - від 5 до 1 бала	менше 0,2 0 балів
Межі класів	100 балів	від 99 до 65 балів	від 64 до 35 балів	від 34 до 6 балів	0 балів

Розрахункова формула для інтегральної оцінки за методикою Д.Дюрана:

$$D = b_1 * ROA + b_2 * K_{пл} + b_3 * K_{ав}, \quad (3.3)$$

де: b_1, b_2, b_3 - коефіцієнти перерахунку в бали відповідно до таблиці 3.6;

ROA - рентабельність активів;

$K_{пл}$ - коефіцієнт поточної ліквідності;

$K_{авт}$ - коефіцієнт автономії;

На прикладі методики Д.Дюрана розглянемо діяльність ПАТ КБ «Приватбанк» та визначимо платоспроможність банку, що сприяє погашенню довготермінових зобов'язань банку.

Розрахунки будуть проводитись на основі даних представлених в Балансі ПАТ КБ «Приватбанк» за 31.12.2015 р. (Додаток В) та 31.12.2016р. (Додаток А).

$$K_{\text{пл}} = \frac{205183}{115342} = 1.78$$

Формула розрахунку рентабельності активів має наступний вигляд:

$$ROA = \frac{\text{Прибуток банку}}{\text{Середні активи}} \quad (3.4)$$

$$ROA = \frac{176849}{231897} = 76.26\%$$

Коефіцієнт автономії розраховується за формулою:

$$K_{\text{авт}} = V_{\text{к}} : A, \quad (3.5)$$

де: $V_{\text{к}}$ — власний капітал;

A — активи банку.

$$K_{\text{авт}} = 882 : 205183 = 0.004$$

+таблиця

Відповідно до табл. 3.6 перерахуємо в бали значення фінансових показників:

$$\text{Рентабельність активів} = 50;$$

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності} = 20 + 33,33 * (1,78 - 1.7) = 22.67;$$

$$\text{Коефіцієнт автономії} = 0.$$

Сума балів $50 + 22.67 + 0 = 72.67$, що відповідає II класу платоспроможності методики Д. Дюрана.

На підставі розрахунків робимо висновок, що ПАТ КБ «Приватбанк» не являється банком з високим ступенем ризику. Висока платоспроможність банку дозволяє йому своєчасно здійснювати розрахунки за всіма непередбачуваними операціями, тим самим зберегти стійкість ресурсної бази.

Одним з ефективних способів подолання депозитного ризику є активізація роботи із залучення клієнтів, зокрема шляхом розширення та оновлення спектра

послуг, що надаються, оскільки ці заходи сприяють нарощенню депозитних ресурсів банків та мінімізації їх вартості [27].

Досліджуючи вплив клієнтської бази, необхідно враховувати, що суб'єкти господарської діяльності зі значними оборотами і залишками на рахунках спричиняють більший вплив на характер і параметри формування залишків коштів. Тому одною із рекомендацій щодо подальшої діяльності банку є розділ всіх клієнтів банку з метою адекватної оцінки депозитних ризиків на групи залежно від розміру (масштабів діяльності), наприклад, на базових (великих) та інших (середніх і малих).

Для стимулювання зростання попиту вкладників до банківських депозитів є сенс запропонувати підхід синтезації продуктів, які поєднують переваги інвестиційних та індексованих депозитів. Така інтеграція двох різновидів банківського продукту створює можливість для клієнтів збільшити доходність своїх вкладів порівняно із традиційним набором послуг. А для банку дає можливість збільшити кількість злучених коштів, для активного їх використання.

Поєднання в одному продукті двох різних інструментів фінансового ринку (банківського депозиту і паїв пайових інвестиційних фондів) забезпечує зниження загального депозитного ризику за рахунок ефекту портфельної диверсифікації.

Також можна рекомендувати, для встановлення міцних і прибуткових ділових зв'язків із власниками рахунків та мінімізації ризиків, впровадження єдиного пакета інвестиційних і кредитних послуг. Проте, щоб з успіхом продати клієнтам ці пакети, необхідно проводити ретельний попередній аналіз інтересів і потреб різних груп вкладників, відповідним чином готувати персонал, підбирати найбільш оптимальні поєднання умов проведення операцій за окремими складовими.

Необхідно розвивати систему моніторингу та прогнозування сезонної динаміки залишків коштів на рахунка клієнтів, для успішного управління депозитними ризиками.

Основним напрямом подальшого розвитку методик управління депозитними ризиками залишається врахування впливу кількісних факторів (кількість клієнтів, залишки грошових коштів, надходження та вилучення коштів) на рівень депозитного ризику банку.

Висновки до розділу 3

У нинішній економічній ситуації головною умовою збереження фінансової стабільності є формування і реалізація системи управління фінансовими ризиками, яка повинна бути ефективною як щодо стабільного зовнішнього середовища, так і в період кризи. Результативність інструментів управління фінансовими ризиками банків залежить від вдосконалення науково-методологічних основ банківського ризик-менеджменту.

Банківський ризик — це ймовірність відхилення від запланованих показників діяльності банку через здійснення активно-пасивних операцій, їх організацію, стан корпоративного управління та вплив факторів зовнішнього середовища, наслідки якої можуть бути негативними, нульовими або позитивним.

З погляду сфер виникнення та можливостей управління банківські ризики поділяють на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх належать ризики, які виникають у зовнішньому щодо банку середовищі і безпосередньо не залежать від його діяльності.

До внутрішніх належать ризики, що виникають безпосередньо в процесі діяльності банку й зумовлені кількістю його клієнтів, партнерів, зв'язків,

спектром банківських операцій і послуг. Внутрішні ризики порівняно із зовнішніми краще піддаються ідентифікації та оцінці.

У свою чергу внутрішні ризики за сферою виникнення поділяються на фінансові та функціональні.

В умовах кризи найбільш сильно зростають розміри фінансових ризиків, до яких відносяться: кредитний ризик, депозитний ризик, ризик ліквідності, валютний ризик, процентний ризик, фондовий ризик.

Депозитний ризик відноситься до ризиків ліквідності і пов'язаний з достроковим відкликанням вкладниками своїх вкладів з банку. Тому комерційні банки проводять велику роботу щодо запобігання можливих негативних наслідків раптового відтоку вільних грошових коштів з рахунків вкладників.

Одним з ефективних способів подолання депозитного ризику є активізація роботи із залучення клієнтів, зокрема шляхом розширення та оновлення спектра послуг, що надаються, оскільки ці заходи сприяють нарощенню депозитних ресурсів банків та мінімізації їх вартості.

Досліджуючи вплив клієнтської бази, необхідно враховувати, що суб'єкти господарської діяльності зі значними оборотами і залишками на рахунках спричиняють більший вплив на характер і параметри формування залишків коштів. Тому одною із рекомендацій щодо подальшої діяльності банку є розділ всіх клієнтів банку з метою адекватної оцінки депозитних ризиків на групи залежно від розміру (масштабів діяльності), наприклад, на базових (великих) та інших (середніх і малих).

Для стимулювання зростання попиту вкладників до банківських депозитів є сенс запропонувати підхід синтезації продуктів, які поєднують переваги інвестиційних та індексованих депозитів. Така інтеграція двох різновидів банківського продукту створює можливість для клієнтів збільшити доходність своїх вкладів порівняно із традиційним набором послуг.

Поєднання в одному продукті двох різних інструментів фінансового ринку (банківського депозиту і паїв пайових інвестиційних фондів) забезпечує зниження загального депозитного ризику за рахунок ефекту портфельної диверсифікації.

ВИСНОВКИ

З економічної точки зору під зобов'язаннями банку слід розуміти вимоги до активів банківської установи, що зобов'язують її сплатити фіксовану суму коштів у визначений час у майбутньому.

В економічній літературі зобов'язання заведено поділяти на залучені та запозичені кошти, які складають переважну частину банківських ресурсів.

Залучені кошти банків поділяються на депозитні й недепозитні.

Депозити до запитання – це зобов'язання, які не мають конкретного строку. Вклади до запитання можуть бути вилучені в будь-який час на першу вимогу вкладника.

Строкові вклади - це кошти, що розміщені у банку на певний строк і можуть бути знятими після закінчення цього терміну або після попереднього повідомлення банку за встановлений період (не менше одного місяця).

Метою банківського менеджменту у сфері управління зобов'язаннями банку є залучення достатнього обсягу коштів з найменшими витратами для фінансування тих активних операцій, які має намір здійснити банк.

Методи управління залученими коштами банку: цінові методи - використання відсоткової ставки за депозитами як головного важеля в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти та нецінові методи – використання різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо на пов'язані зі зміною рівня депозитних ставок.

Якщо наявних залучених коштів недостатньо для проведення всіх активних операцій, що їх має намір здійснити банк, то можна або відмовитися від операції, або запозичити ресурси на ринку.

Основні джерела запозичення коштів для банків: позики в НБУ, міжбанківський ринок ресурсів, проведення операцій репо, міжнародний фінансовий ринок, ринок депозитних сертифікатів, ринок боргових цінних паперів, позики в небанківському секторі.

Кредитними ресурсами торгують фінансово стійкі банки, в яких, зазвичай, є надлишок ресурсів.

Рефінансування комерційних банків Національним банком України здійснюється через:

- рефінансування банків шляхом операцій на відкритому ринку (Національний банк України здійснює операції на відкритому ринку шляхом: кількісного або процентного тендера для надання кредитів на строк до 14 днів та на строк до 180 днів; відкриття постійно діючої лінії рефінансування для надання кредитів «овернайт»);
- надання стабілізаційного кредиту.

Надання міжбанківської позики під забезпечення цінними паперами за умови зворотного їх викупу після повернення коштів кредиторів називається угодою репо.

Міжнародні фінансові ринки. Одним із популярних джерел запозичення коштів комерційними банками є одержання кредитів на міжнародних фінансових ринках. Доступ на ці ринки мають великі міжнародні банки. Місцеві банки можуть одержати кредит через взаємодію з тими банками, які щоденно працюють на зазначених ринках.

У процесі формування ресурсної бази комерційні банки активно використовують таке джерело, як депозитні сертифікати.

На вибір ресурсів для запозичення впливають наступні чинники: відносна вартість конкретного джерела, граничні строки погашення, рівень надійності джерела, правила й обмеження щодо використання, доступність.

ПАТ КБ «Приватбанк» є одним з перших приватних комерційних банків, створених в Україні. Клієнтами банку є фізичні і юридичні особи. Значну частину клієнтів, що обслуговуються банком, складають підприємства малого і середнього бізнесу.

Аналіз діяльності банку здійснюється за допомогою різноманітних показників діяльності комерційного банку, які беруться з документів, що формують інформаційну базу економічного аналізу.

Основну частину залучених ресурсів комерційних банків складають депозити, тобто грошові кошти, внесені в банк його клієнтами - фізичними та юридичними особами.

Для своїх вкладників ПАТ КБ «Приватбанк» підготував новий особливий депозит – «Зручний». Послуга «Скарбничка» ПАТ КБ «Приватбанк» допомагає легко накопичувати гроші і отримувати персональні знижки та бонуси. ПАТ КБ «Приватбанк» також пропонує вклади «Депозитний сертифікат».

ПАТ КБ «Приватбанк» має за стратегію підтримання стійкості депозитів. Важливими елементами такої стратегії є підвищення якості обслуговування клієнтів, стабільність процента, щоб клієнти залишалися вірними банку в період кризових ситуацій.

У сучасних умовах економічного розвитку країни, коли залучення строкових депозитів ускладнюється внаслідок дефіциту власних оборотних коштів підприємств та високих темпів інфляції, зростає значення міжбанківських кредитів під час формування ресурсної бази банків.

Міжбанківські кредити використовуються: для оперативного регулювання ліквідності балансу банку; для надання кредитів вигідним позичальникам.

У нинішній економічній ситуації головною умовою збереження фінансової стабільності є формування і реалізація системи управління фінансовими ризиками, яка повинна бути ефективною як щодо стабільного зовнішнього середовища, так і в період кризи. Результативність інструментів управління фінансовими ризиками банків залежить від вдосконалення науково-методологічних основ банківського ризик-менеджменту.

Банківський ризик — це ймовірність відхилення від запланованих показників діяльності банку через здійснення активно-пасивних операцій, їх організацію, стан корпоративного управління та вплив факторів зовнішнього середовища, наслідки якої можуть бути негативними, нульовими або позитивним.

З погляду сфер виникнення та можливостей управління банківські ризики поділяють на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх належать ризики, які виникають у зовнішньому щодо банку середовищі і безпосередньо не залежать від його діяльності.

До внутрішніх належать ризики, що виникають безпосередньо в процесі діяльності банку й зумовлені кількістю його клієнтів, партнерів, зв'язків, спектром банківських операцій і послуг. Внутрішні ризики порівняно із зовнішніми краще піддаються ідентифікації та оцінці.

У свою чергу внутрішні ризики за сферою виникнення поділяються на фінансові та функціональні.

В умовах кризи найбільш сильно зростають розміри фінансових ризиків, до яких відносяться: кредитний ризик, депозитний ризик, ризик ліквідності, валютний ризик, процентний ризик, фондовий ризик.

Депозитний ризик відноситься до ризиків ліквідності і пов'язаний з достроковим відкликанням вкладниками своїх вкладів з банку. Тому комерційні банки проводять велику роботу щодо запобігання можливих негативних наслідків раптового відтоку вільних грошових коштів з рахунків вкладників.

Для стимулювання зростання попиту вкладників до банківських депозитів є сенс запропонувати підхід синтезації продуктів, які поєднують переваги інвестиційних та індексованих депозитів. Така інтеграція двох різновидів банківського продукту створює можливість для клієнтів збільшити доходність своїх вкладів порівняно із традиційним набором послуг. А для банку дає можливість збільшити кількість злучених коштів, для активного їх використання.

Поєднання в одному продукті двох різних інструментів фінансового ринку (банківського депозиту і паїв пайових інвестиційних фондів) забезпечує зниження загального депозитного ризику за рахунок ефекту портфельної диверсифікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко /Аналіз банківської діяльності. Підручник /— К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.
2. Арістова А. Методика оцінювання фінансового результату банку // Банківська справа. – 2011. – № 2. – С.48-51.
3. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Варгуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2003. – 599 с.
4. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики / М. Д. Алексеєнко : монографія. – К. : КНЕУ, 2002. – 276 с
5. Астанакулова З. Ш. Необхідність фінансового менеджменту в комерційних банках і управління кредитними ризиками / З. Ш. Астанакулова // Інноваційна економіка: перспективи розвитку і вдосконалення. - 2014.- № 4. - С.47-51.
6. Арбузов С.Г. Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. - К. : Центр наук. дослідні. Нац. банку України: Знання. - 2015. - 504с.
7. Банківська справа / Фінансовий облік у банках// Табачук Г.П.
8. Банківська енциклопедія / Під ред. Мороза А. М. - К.: - Ельтон, 1993.
9. Банківська справа: підручник / під ред. д-ра екон.наук, проф.Г.Г.Коробовой.-ізд.с ізм.М.: Економіст, 2006.-766с.

10. Бартош О. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О. Бартош // Вісник УБС НБУ. — 2008. — № 3. — С. 97—101.
11. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл.; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — 7-ме вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2006. — 832 с.
12. Бухгалтерський фінансовий облік. / За редакцією професора Ф. Ф. Бутинця. — Житомир: ПП «Рута», 2002 р.
13. Банківська справа і фінансування інвестицій. Том 2: Політика і стратегія. Частина 1. Під ред. Н. Брука. Інститут Економічного розвитку Всесвітнього банку, 2005 р.
14. Батракова Л. Г. Складові елементи ефективної ресурсної політики комерційного банку / Л. Г. Батракова // Регіональна економіка — 2009. — №3 — с. 115- 122.
15. Банківський менеджмент : навчальний посібник / [О. Кириченко, І. Гіленко, А. Ятченко]. — К. : Основи, 1999. — 671 с.
16. Бідник Н. Б. Курсові коливання: фактори і їх вплив на економіку / Н.Б. Бідник, Х.В. Кузь // Вісник НЛТУ України: зб. науч. тех. робіт. - Львів: РІО НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.3. - С. 149-157.
17. Белоглазова Г.М. Банківська справа: організація діяльності комерційного банку / Г.Н. Белоглазова, Л.П. Кро - ливецкой. - С-П.: Юрайт-Издат, 2011. - С. 116.
18. Васюренко О.В. Банківські операції. Навч. посібник. К. "Знання" 2000
19. Васюренко О. В. Ризик як складова економічних процесів / О. В. Васюренко, О. В. Таран // Фінанси України. — 2005. — № 7. — С. 568.
20. Веселовський А. "Удосконалення нагляду за діяльністю комерційних банків": Вісник НБУ, лютий 1997 р.

21. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: Навчальний посібник. – Львів: “Новий світ - 2000”, 2008. – 560 с
22. Вожжов С. П. Ресурсний потенціал як чинник ефективності регулювання банківської ліквідності / С. П. Вожжов // Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка ; редкол. : В. Д.Базилевич (відп. ред.) та ін. ; Київський Національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ : Київський університет, 2009. – № 115 – С. 19–22
23. Вступ до банківської справи / Відповідальний редактор М.І. Савлук, д.е.н., проф. – Київ: Лібра, 1998. – 342 с.
24. Гроші та кредит: Підручник / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2006. - 744 с.
25. Дребот Н.П. Стратегія банківської установи на ринку депозитних послуг / Н.П. Дребот, О.Р. Галько // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 125–132.
26. Дзюблюк О.В. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання : [монографія] / За ред.д. е. н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 384 с.
27. Дзюблюка О.В. Оптимізація управління активами і пасивами комерційного банку // Фінанси України. - 2012. - №5.- С. 129-137.
28. Діяльність комерційних банків: Навчальний посібник / під ред. проф., буд. э.н. А. У. Калырина. – Ростов н/Д: «Фенікс», 2004. – 384с.
29. Економічна сутність зобов'язань банку, завдання аналізу та його інформаційна база [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://library.if.ua/book/1/17.html>
30. Жуков Е. Ф. Банки та банківські операції. - СПб.: Питер, 2001. - 234с.: Іл.

31. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 р. № 2121-III // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2001. – Вип. 1 – С. 3.
32. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 04.06.2017 [Електронний ресурс].- Режим доступу:
33. Заруцька О., Рівновага залучених та розміщених банківських ресурсів як необхідна умова стабільного розвитку / О. Заруцька // Вісник Національного банку України. – 2007. – № 4. – С. 20–27
34. Злупко С. М. Перехідна економіка: сучасна Україна : навч. посіб. / С.М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 324 с. – (Вища освіта XXI століття).
35. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами та фінансовими інвестиціями в банках України № 400 від 02.12.2015
36. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368.
37. Карнаух А. С. Напрями підвищення ефективності депозитної політики банків / [А.С.Карнаух] // Управління розвитком. – 2011. - №20(117) . – С. 44-45
38. Калиниченко А. Нові організаційні підходи до управління банком як джерело підвищення стійкості банку / А. Калініченко // Банківська справа. - 2016. - № 2. - С. 83-90
39. Кириченко О.А., Гіленко І.В., Роголь С., Сиротян С.В., Немой О. Банківський менеджмент Навчальний посібник / К.: Знання-Прес, 2002
40. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у комерційних банках України. Підручник. – К.: КНЕУ, 2000.
41. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік і прийняття рішень в банках: Навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ 2000

42. Ключников, М. В. Экономико–стратегический анализ структуры и динамики показателей пассивных и активных операций коммерческого банка / М. В. Ключников // Финансы и кредит. – 2003. – № 12. – С. 16–24
43. Коваль С.Л. Формування фінансових ресурсів комерційних банків / С.Л. Коваль //Фінанси України. — 2012. - №7. – С. 110-115
44. Косова, Т. Д. Аналіз банківської діяльності [Текст] : Навчальний посібник / Т. Д. Косова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 486 с. –ISBN 978–966–364–687–9
45. Костеріна Т.М. Банківська справа: підручник / Т.М. Костеріна. - М. : Видавничий центр ЕАОІ. - 2012. - 123с.
46. Кочетков В.М., Омельченко О.В. Основи аналізу діяльності комерційного банку. - К: Видавництво Європейського Університету. -2003 – 96 с.
47. Костина, Н. И. Моделирование процентного риска при управлении активами и пассивами коммерческого банка / Н. И. Костина, С. Сучок // Банковские технологии. – 2006. – № 2. – С. 56–59
48. Кожель Н. Основні тенденції змін у структурі вкладів на українському депозитному ринку як свідчення зміцнення довіри до банків / Н. Кожель // Вісник НБУ. — 2004. — № 11. — С. 43—48/
49. Лунякова, Н. А. Оценка депозитных рисков в банковской деятельности / Н. А. Лунякова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №10 (100). – С. 78-85.
50. Маслова А.Ю. Роль депозитів у формування ресурсної бази банків в умовах економічної нестабільності. / Економічний простір №23/2, 2009. - 160 - 171 с.
51. Методичні вказівки з інспектування банків "Система оцінки ризиків" [Електронний ресурс]. - Постанова Правління Національного банку

України № 104 від 15.03.2004. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0104500-04>

52. Мещеряков, А. А. Формування та використання ресурсної бази банку [Текст] / А. А. Мещеряков // Фінанси України. – 2006. – № 3. – С. 89–94

53. Мочерний С. Банківська система в Україні. - Львів: Тріада Плюс .- 2004. -304 с.

54. Мінфін [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://minfin.com.ua/company/privatbank/>

55. Мігус І.П. Ринок фінансових послуг. Методичні рекомендації для складання рейтингів. - К: Видавництво Європейського університету.- 2005. -118

56. Нестеренко Ж. К., Зоря І. В. Удосконалення методики обліку і аналізу доходів та витрат комерційного банку //Економічний простір. – № 48/2. – 2011. – С. 119-12.

57. Нікітіна Т. Банківський менеджмент. - СПб.: «Пітер», 2001. – 647с.

58. Окрема фінансова звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежного аудитора ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" 31 грудня 2016 року [Електронний ресурс].- Режим доступу:

59. Операції комерційних банків. / За ред. В. Т. Коцовської, Т. Р. Ричаківської. – Львів: Центр Європи, 1997. – 280 с.

60. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс].- Режим доступу:.. - <https://bank.gov.ua>

61. Офіційний сайт ПАТ КБ «Приватбанк[Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://privatbank.ua>

62. Олексенко М. В. Депозитна політика комерційних банків України на сучасному етапі / М. В. Олексенко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – №4 (16). – с. 166-169.

63. Постанова про затвердження правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України від 19.03.2003 № 124.

[Електронний ресурс].- Режим доступу:

64. Постанова уряду “Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами № 516 від 31.10.2017”. [Електронний ресурс].- Режим доступу:

65. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент банку. Навчальний посібник. Київ, 2005, ... с.

66. Примостка, Л. О. Аналіз активів і пасивів комерційного банку: концептуальні підходи, методи та моделі / Л. О. Примостка // Регіональна економіка. – 2000. – № 4. – С. 87–95

67. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. - 2-ге вид., доп. і перероб. - К.: КНЕУ, 2004, ...с.

68. Піддубний, В. Світова торгівля та українські банківські ресурси [Текст]/ В. Піддубний // Фондовий ринок. – 2008. – №23. – С. 26 – 32

69. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Соляр В.В., Маслов С.І. Основи банківської справи: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410 с.;

70. Регулювання ліквідності банківської системи України в період кризи / В. Шварц // Вісник НБУ. -2014. -№ 4. - С. 56 - 61.

71. Ротар Д.А. Концептуальні основи формування стратегії управління активами і пассивами комерційних установ та напрями їх оптимізації / Д.А.Ротарь // Молодий вчений. – 2014. - №6(2). – С.18-21.

72. Румас С., Плешкун А. Кошти населення в ресурсній базі банків // Банківський вісник. - 2006. - №7. С. 12-19.

73. Сутність зобов'язань та їх класифікація: економічний та правовий аспекти [Електронний ресурс] /Н.П. Михайлишин // Економіка: реалії часу.

Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 130-135. – Режим доступу до журн.:
<http://www.economics.opu.ua/n3.html>

74. Статут публічного акціонерного товариства комерційного банку «Приватбанк» (нова редакція) від 11 вересня 2017 року №768. [Електронний ресурс].- Режим доступу:

75. Синки Дж. Управление финансами в коммерческих банках. – М.: Catallaxy, 1994. – 820 с.

76. Терещенко О.О. Навч. посіб-ник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.

77. Фролов С.М. Банківська справа та основи митного регулювання в Україні: теорія та практика: Навч. посібн. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2012. - С. 276.

78. Шевченко Р. І. Банківські операції: Навч.- методич. посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К.: КНЕУ, 2000.

79. Шпанковская Н. Удосконалення класифікації факторів впливу на результати діяльності банку із застосуванням системного підходу / Н. Вольська, Ю. Труш, В. Труш // Фінанси, облік і аудит. - 2011. - №7. - С. 7-9.

80. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. - К.: Знання, 2006. - 439 с.

81. Bankografo+ [Електронний ресурс].- Режим доступу:
<http://www.plus.bankografo.com/banks/privatbank.html>

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан (Баланс) ПАТ КБ «Приватбанк» за 2015 – 2016 рр.

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2016 р.	31 грудня 2015 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	30 159	29 184
Заборгованість банків	8	2 410	3 365
Кредити та аванси клієнтам	9	43 583	189 314
Вбудовані похідні фінансові активи	9,10	27 044	30 673
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	10	64 409	1 734
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення		-	216
Передоплата з поточного податку на прибуток		181	98
Інвестиції в дочірні та асоційовані підприємства		433	435
Інвестиційна нерухомість		1 358	-
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 956	2 857
Інші фінансові активи		229	238
Інші активи	12	9 585	300
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	13	21 836	6
Необоротні активи, утримувані для продажу		-	191
ВСЬОГО АКТИВІВ		205 183	258 611
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	14	18 047	27 079
Заборгованість перед банками та фінансовими організаціями	15	2 687	4 628
Кошти клієнтів	16	181 133	177 974
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти		2	9 271
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	94	933
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	17	4 000	2 169
Субординований борг		122	9 047
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		206 065	231 101
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	18	50 695	21 257
Емісійний дохід	18	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	18	111 591	-
Резерв переоцінки приміщень	11	783	506
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		521	1 421
Результат від операцій з власником	18	9 934	-
Загальні резерви та інші фонди		1 619	1 448
(Накопичений дефіцит)/Нерозподілений прибуток		(176 048)	2 855
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		(882)	27 510
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		205 183	258 611

Затверджено до випуску та надіслано 16 травня 2017 року.



Додаток Б

Звіт про фінансові результати ПАТ КБ «Приватбанк»

У мільйонах українських гривень	Прим.	2016 рік	2015 рік
Процентні доходи	19	33 255	30 640
Процентні витрати	19	(29 364)	(27 861)
Чистий процентний дохід		3 891	2 779
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	9	(154 617)	(3 691)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на знецінення кредитів та авансів клієнтам		(150 726)	(912)
Доходи за виплатами та комісійними	20	10 365	6 660
Витрати за виплатами та комісійними	20	(2 205)	(1 640)
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	27	(23 955)	6 517
(Збитки мінус прибутки) від операцій з іноземною валютою		(206)	(1 615)
(Збитки мінус прибутки) від переоцінки іноземної валюти		(4 266)	(634)
Інші операційні доходи		1 474	247
Прибуток від вибуття або припинення інвестицій в дочірні компанії		630	187
Прибуток від реалізації інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		1 981	-
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(9 906)	(8 420)
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(176 814)	390
Доходи/(витрати) з податку на прибуток	22	576	(152)
Чистий (збиток)/прибуток за рік		(176 238)	238
Інші сукупні доходи(збитки):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Нереалізований прибуток за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		769	752
Реалізований прибуток, рекласифікований до прибутку або збитку за інвестиційними цінними паперами, які є в наявності для продажу		(1 981)	-
Ефект на податок на прибуток	22	312	(136)
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Резерв переоцінки приміщень	11	351	-
Ефект на податок на прибуток	22	(62)	-
Інші сукупні (витрати)/доходи		(611)	616
ВСЬОГО СУКУПНОГО (ЗБИТКУ)/ДОХОДУ ЗА ПЕРІОД		(176 849)	854
Базисний та скоригований (збиток)/дохід на акцію щодо прибутку, який належить власникам Банку (у гривнях на акцію)	18	(2 230,86)	3,37

Затверджено до випуску та підписано 16 травня 2017 року.



Звіт про фінансовий стан (Баланс) ПАТ КБ «Приватбанк» за 2014-2015 рр.

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"**Окремий звіт про фінансовий стан**

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	31 грудня 2015 р.	31 грудня 2014 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	29 184	14 447
Заборгованість інших банків	8	3 365	13 321
Кредити та аванси клієнтам	9	189 314	159 173
Вбудовані похідні фінансові активи	28, 29	30 673	19 978
Інвестиції у дочірні компанії	11	435	435
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу		1 734	981
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення		216	142
Передоплата з поточного податку на прибуток		98	142
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	12	2 857	3 003
Інші фінансові активи		238	797
Інші активи		306	148
Необоротні активи, утримувані для продажу		191	246
ВСЬОГО АКТИВІВ		258 611	212 813
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	13	27 079	18 357
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	14	4 628	3 433
Кошти клієнтів	15	177 974	140 680
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти	16	9 271	8 111
Вбудовані похідні фінансові зобов'язання	28, 29	-	10 047
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		-	7
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	23	933	737
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	17	2 169	1 834
Субординований борг	18	9 047	5 110
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		231 101	188 316
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	21 257	18 101
Емісійний дохід	19	23	20
Внески у капітал, отримані за викупом, але не зареєстровані нові акції	19	-	1 000
Резерв переоцінки приміщень		506	523
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		1 421	805
Загальні резерви та інші фонди		1 448	1 445
Нерозподілений прибуток		2 855	2 603
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		27 510	24 497
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		258 611	212 813

Умови договору депозиту строкового «Стандарт» від ПАТ КБ

«Приватбанк»

Договір № XXXXXXXXXXXXXXXX
Вклад «Стандарт строковий»*м.Київ*

Договір роздруковано «_____» _____

Дата оформлення «_____» _____

Іванов Степан Петрович (далі – Ви) передає ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» (далі – Банк) в особі Голови Правління _____ кошти для розміщення на депозитному вкладі. Параметри вкладу зазначено в розділі «Дані за вкладом». Договір набуває чинності з дня надходження коштів на рахунок.

1. Поповнення вкладу та нарахування процентів

1.1. Ви можете поповнювати свій вклад. Загальна сума поповнення протягом кожного календарного місяця не повинна перевищувати суму, встановлену Банком. Максимальну суму поповнення протягом календарного місяця Ви можете дізнатися у відділенні або на сайті Банку pb.ua. Вклад можна поповнити в будь-якому відділенні ПриватБанку, Приват24, мобільному додатку «Мої вклади», через термінали самообслуговування ПриватБанку.

1.2. Нарахування процентів на суму вкладу починається з дня, наступного за днем надходження грошей до Банку та здійснюється за кожний календарний день. За день, коли вклад повертається Вам, проценти не нараховуються.

2. Порядок виплати процентів за вкладом

2.1. Після закінчення кожного цілого місяця, що минув з моменту укладання договору, в перший робочий день, наступний за датою оформлення договору, після 15:00 нараховані проценти за вкладом зараховуються на картку/рахунок № XXXX XXXX XXXX XXXX.

3. Загальні умови

3.1. Якщо Ви дізналися про несанкціоноване списання коштів з депозитного рахунку (в тому числі за допомогою SMS-інформування від Банку), Вам необхідно негайно повідомити про це в Банк. Для цього Вам потрібно звернутися у відділення Банку, або зателефонувати 3700 (цілодобово, безкоштовно по Україні для дзвінків з мобільних телефонів).

3.2. Баланс за вкладом Ви можете дізнатися в Приват24; мобільному додатку «Мої вклади», через термінал самообслуговування (меню «Мої депозити» - «Детальніше», або зателефонувавши 3700.

3.3. Якщо у Вас є прострочена заборгованість за кредитом, виданим Банком, або Ви є поручителем за кредитом, за яким існує заборгованість, Банк має право на свій розсуд:

- після закінчення строку вкладу перерахувати вклад і нараховані проценти на Ваш поточний або картковий рахунок

та в подальшому використовувати їх для погашення заборгованості або

- розірвати цей договір. При цьому Банк надсилає Вам письмове повідомлення із зазначенням дати розірвання договору. Вклад і нараховані проценти перераховуються на Ваш поточний або картковий рахунок та в подальшому використовуються для погашення заборгованості.

Списання коштів оформлюється меморіальним ордером.

3.4. Договір оформлюється у двох примірниках. Один примірник договору видається Вам, інший – зберігається в Банку. Під час укладання договору Банком використовується факсимільне відтворення підпису Голови Правління Банку, а також відтворення відбитка печатки Банку технічними друкарськими пристроями.

3.5. У разі настання форс-мажорних обставин, що не залежать від Вас і Банку (пожежа, повінь, землетрус, воєнні дії, масові заворушення, антиурядові виступи, тощо), терміни виконання зобов'язань за цим договором відсуваються. Ці зобов'язання підлягають негайному виконанню після припинення дії форс-мажору.

3.6. Усі спори з приводу цього договору вирішуються шляхом переговорів. Якщо Ви та Банк не досягли взаємної згоди, спори розглядаються відповідно до чинного законодавства України.

3.7. У випадку порушення Вами чи Банком умов договору порушник несе відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

3.8. Оподаткування за вкладом проводиться в порядку, встановленому чинним законодавством України.

3.9. Повернення вкладу гарантується Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Перед підписанням договору про відкриття депозитного рахунку я ознайомився з довідкою про систему гарантування вкладів, з розміром гарантованої суми відшкодування за вкладами та переліком умов, за яких Фонд не відшкодовує кошти, відповідно до ст. 26 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Повна добірка нормативних актів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб розміщена на сайті ФГВФО (<http://www.fg.gov.ua/>).

Банк припиняє нарахування процентів за договором в день початку процедури виведення Фондом банку з ринку, або у день прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку. Відшкодування фондом коштів за вкладом в іноземній валюті відбувається в гривні за офіційним курсом Національного банку на день початку процедури виведення банку з ринку та здійснення тимчасової адміністрації або на день початку ліквідації банку.

310. Виплата вкладу спадкоємцеві здійснюється на підставі свідоцтва про право на спадщину, виданого нотаріусом. Оформлюючи свідоцтво про право на спадщину за вкладом, нотаріус має право використовувати дані із заповідального розпорядження, оформленого вкладником у Банку.

4. Продовження вкладу на новий строк

4.1. Після закінчення терміну вкладу Банк має право перерахувати кошти з депозиту на Ваш вклад "до запитання". Кошти з депозитів, які виступають забезпеченням по кредиту і депозитів померлих клієнтів на вклад "до запитання" не перераховуються.

4.2. Якщо після закінчення 3 - х календарних днів після надходження грошей на вклад "до запитання" Ви не затребували суму вкладу або її частину, Ви доручаєте Банку перерахувати всю суму коштів з вкладу "до запитання" на даний депозит. При цьому процентна ставка по вкладу на новий термін відповідає ставці, яка діє в Банку для знову оформлюваних вкладів даного найменування та строку на дату зарахування коштів на депозитний рахунок. Новий термін вкладу обчислюється з дати надходження грошей на депозит з вкладу "до запитання". Додатково на новий термін вкладу Банк може збільшити процентну ставку за вкладом (далі надбавка). Розмір надбавки вказаний в Умовах та правилах надання банківських послуг, розміщених на сайті rb.ua. Банк не збільшує на новий строк процентну ставку по вкладах померлих клієнтів і за вкладами, які виступають забезпеченням по кредиту.

4.3. Якщо Банк не перерахував кошти з депозиту на Ваш вклад "до запитання", то вклад автоматично продовжується ще на один строк. Строк вкладу продовжується неодноразово без Вашої явки в Банк. Новий строк вкладу починається з дня, наступного за датою закінчення попереднього строку вкладу.

4.4. Продовження вкладу здійснюється без оформлення додаткових угод до договору. Поточний розмір діючої процентної ставки за вкладом Ви можете дізнатися у відділенні або на сайті Банку.

4.5. Якщо Банк заперечує проти продовження вкладу, він письмово або через SMS повідомляє Вас про це не пізніше ніж за 2 календарних дня до закінчення строку вкладу. Для повідомлення Банк використовує вказані Вами контактні дані з клієнтської бази Банку.

4.6. У разі продовження строку вкладу Банк має право змінити номер рахунку вкладу без укладання додаткових угод до цього договору. При цьому новий номер рахунку буде відображатися у виписці за вкладом.

5. Порядок повернення вкладу

5.1. Дострокове повернення вкладу не передбачено.

5.2. Ви можете повернути вклад протягом 5 календарних днів після дати закінчення кожного строку вкладу. Дія договору припиняється після виплати Вам усієї суми вкладу разом із процентами, належними Вам відповідно до умов договору. Якщо закінчення строку вкладу припадає на вихідний день, то виплата суми вкладу здійснюється в перший робочий для Банку день.

5.3. Якщо протягом 5 календарних днів після дати закінчення строку вкладу Ви вимагаєте повернути частину вкладу, Ваші зобов'язання та зобов'язання Банку за вкладом припиняються, і вклад Вам повертається. За бажанням на суму, що лишилася, Ви можете оформити новий вклад.

Я ознайомлений з умовами продовження вкладу і знаю, що дострокове повернення вкладу не проводиться

_____ Підпис клієнта

Дані за вкладом

- Вклад «_____» SAMDNXXXXXXXXXXXXXXXXX, оформлено _____.____.____ р.

- Початкова сума вкладу _____
- Залишок на вкладі на __.__.____ - _____
- Вклад на ____ до __.__.____ р. включно.
- Банк відкриває Вам особовий рахунок № 263*****, на який зараховується вклад.
- На суму вкладу нараховуються проценти за ставкою __% річних.
- Проценти за вкладом зараховуються на рахунок/картку № XXXXXXXXXXXXXXXX.
- Період нарахування процентів за вкладом – 1 місяць.
- На суму коштів на вкладі «до запитання» №XXXXXXXXXX нараховуються проценти за ставкою 1% річних.
- Складено заповідальне розпорядження на сина Іванова Степана Петровича в обсязі 100%.

Ваші дані

- Іванов Степан Петрович, ІПН 2034567001, паспорт АН № 205634, виданий Печерським РВ УМВС м. Києва 10.02.2000 р.
- Адреса проживання: м. Київ, вул. Володимирська, 10, кв. 12
- Місце реєстрації: м. Київ, вул. Володимирська, 10, кв. 12
- Тел. дом.: (044) 741 09 35, тел. роб.: (044) 239 17 43, тел. моб.: (067) 567 23 19

Підтверджую, що відкритий у ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» рахунок № _____ не буде мною використовуватися в підприємницькій чи незалежній професійній діяльності.

Я даю згоду на обробку Банком моїх персональних даних з метою та на умовах, що зазначено в цьому договорі. Підтверджую, що мене проінформовано про мої права, пов'язані зі зберіганням і обробкою моїх персональних даних, про цілі збору даних і осіб, яким передаються мої персональні дані. Я підтверджую, що ознайомлений(-а) з Умовами та Правилами надання банківських послуг, які розміщено на сайті **pb.ua**, і приєднуюся до них.

Своїм підписом я підтверджую, що вся надана мною інформація є правильною, та зобов'язуюсь про всі зміни повідомляти до Банку не пізніше 15 днів з моменту їх виникнення. Для підвищення безпеки вкладу я не заперечую проти фотографування та інформування мене про стан вкладу через e-mail, Приват24, дзвінком з банку або за допомогою SMS або повідомленням через інші електронні канали.

З довідкою про систему гарантування вкладів фізичних осіб ознайомлений(а)

_____ підпис

Банк

Ви _____

ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»
01001, м. Київ, вул. Грушевського, 1Д,
К/Р: 32003102901026 у Національному банку України
МФО Національного банку України 300001 МФО: 305299
ЄДРПОУ: 14360570 ІПН: 143605704021

Адреса відділення:

Договір оформив(-ла):

П. _____ І. _____ Б. _____

Підпис

Посада: _____

Телефон: _____